

Sóc regidor d'hisenda, i ara què?

Les principals preguntes

Sóc regidor d'hisenda, i ara què?

Les principals preguntes

José Antonio Fernández Amor

Professor associat de Dret financer i tributari
Universitat Autònoma de Barcelona

Associació
Catalana
de Municipis

Col·lecció

Sóc regidor, i ara què?

Directora de la col·lecció

Judith Gifreu i Font

Coordinador editorial

Josep M. Matas i Babón

Segona edició actualitzada: Juliol del 2011

© Associació Catalana de Municipis i Comarques

València 231, 6a

08007 Barcelona

Adreça a internet: www.acm.cat

A/e: catedra@acm.cat

Disseny gràfic coberta:

Eumogràfic

Maquetació i impressió:

XB Cèltica Papel, S.L.

D.L.: B-26224-2011

Índex

Presentació	11
Primera part: qüestions generals	15
1 Com es regulen les hisendes locals?	
2 Quins són els recursos de la hisenda local?	
3 Tots els ens locals disposen dels mateixos recursos?	
4 Quins són els recursos de les diputacions provincials?	
5 Quins són els recursos de les entitats supra-municipals?	
6 Quins són els recursos de les entitats inferiors al municipi?	
7 Què vol dir que el municipi de Barcelona té un règim de finançament especial?	
8 Què és una ordenança fiscal?	
9 Quin és el contingut de l'ordenança fiscal?	
10 Quin és el procediment per elaborar i aprovar una ordenança fiscal?	
11 Com es modifiquen i deroguen les ordenances fiscals?	
12 És impugnable una ordenança fiscal?	
Segona part: qüestions tributàries	25
13 Quins són els principis de la tributació local?	
14 Què és un impost?	
15 Què és un recàrrec?	
16 Què és una taxa?	
17 Què és una contribució especial?	
18 Les corporacions locals poden establir impostos?	
19 De quins impostos disposa la hisenda local? I de quins recàrrecs?	
20 Què grava l'impost sobre béns immobles?	
21 A qui grava l'impost sobre béns immobles?	
22 Qui calcula i en què consisteix la base imposable-liquidable de l'IBI?	

- 23 Com se'n determinen el tipus i la quota a pagar pel contribuent?
- 24 Pot regular l'ajuntament el tipus impositiu?
- 25 Es poden establir bonificacions?
- 26 Com es gestiona l'IBI?
- 27 Què grava l'impost sobre activitats econòmiques?
- 28 Qui ha de pagar l'impost sobre activitats econòmiques?
- 29 Quines exempcions té l'impost sobre activitats econòmiques?
- 30 Com es determina la quota d'aquest impost? I el recàrrec provincial?
- 31 Què són les quotes nacionals, provincials i municipals?
- 32 Quins elements del tribut pot establir l'ajuntament?
- 33 Quines bonificacions es poden establir?
- 34 Qui fa i què és la matrícula del tribut?
- 35 Com es recapta el tribut?
- 36 Què grava l'impost sobre vehicles de tracció mecànica?
- 37 A qui grava l'impost sobre vehicles de tracció mecànica?
- 38 Com se'n determina la quota?
- 39 Pot l'ajuntament regular la quota?
- 40 Quines bonificacions hi ha?
- 41 Com es gestiona el tribut?
- 42 Què grava l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres?
- 43 A qui grava l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres?
- 44 Com se'n determina la quota?
- 45 Es poden fixar bonificacions?
- 46 Com es gestiona el tribut?
- 47 Què grava l'impost sobre l'increment dels terrenys de naturalesa urbana?
- 48 A qui grava l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana?
- 49 Com se'n determina la quota?
- 50 Com es gestiona el tribut?
- 51 Què és l'impost municipal sobre despeses sumptuàries?

- 52 Com es pot establir una taxa? Qui i quan l'ha de satisfer?
- 53 Per a quines prestacions municipals s'ha d'establir una taxa?
- 54 Quin import ha de tenir la taxa?
- 55 Què és l'informe tecnicoeconòmic de la taxa?
- 56 Com es gestiona el tribut?
- 57 Com es pot establir una contribució especial? Qui l'ha de satisfer?
- 58 Quin import ha de tenir la contribució especial?
- 59 Quins criteris de distribució de la quota es poden utilitzar?
- 60 Es pot exigir la contribució especial abans de la prestació del servei públic o només en el moment de realitzar la prestació?
- 61 Com es gestiona el tribut?
- 62 Es poden revisar els actes administratius-tributaris locals?
- 63 Quan s'han de satisfer les obligacions tributàries?
- 64 Com es pot aplicar el procediment de cons-treyniment?
- 65 Pot sancionar la corporació local per incom-pliment de l'obligació tributària?
- 66 Es poden delegar les competències de gestió tributària? Es poden crear òrgans específics de gestió tributaria municipal?

Tercera part: qüestions sobre ingressos no tributaris 61

- 67 Què és un preu públic?
- 68 Quines diferències té amb una taxa?
- 69 Què són els ingressos patrimonials i de dret privat?
- 70 Què són les subvencions?
- 71 Com es regulen les subvencions?
- 72 Com es justifiquen les subvencions?
- 73 Què és el crèdit públic?
- 74 Quines formes de crèdit públic hi ha?
- 75 Hi ha límit per al finançament local amb el recurs del crèdit?
- 76 Què és la cessió d'impostos de l'Estat?

- 77 Quins ajuntaments en són beneficiaris? I quins altres ens locals?
- 78 Què és la participació dels ens municipals en els tributs de l'Estat o de les comunitats autònomes?
- 79 Poden participar altres ens als pressupostos municipals?
- 80 Poden establir-se prestacions personals obligatòries per als administrats?
- 81 Què són les transferències?
- 82 Què és el Fons de Cooperació Local?
- 83 Com es regula?
- 84 Quina garantia s'ha de prestar a cada adjudicació d'obres?
- 85 Què és la garantia provisional? I la garantia definitiva?
- 86 Es pot modificar una adjudicació d'un contracte d'execució d'obra?
- 87 En quin percentatge pot modificar-se el preu de la contractació d'execució d'obres?
- 88 Què és el PUOSC?
- 89 A més de l'Estat i la Generalitat, puc demanar ajuts a les diputacions?

Quarta part: qüestions relatives als pressupostos locals 73

- 90 Què és un pressupost?
- 91 Quines funcions té un pressupost?
- 92 Quina és la normativa aplicable?
- 93 Quins són els principis pressupostaris polítics dels pressupostos?
- 94 Quins són els principis pressupostaris econòmics dels pressupostos?
- 95 Què vol dir "equilibri pressupostari formal"?
- 96 Què vol dir "equilibri pressupostari material"?
- 97 Què s'entén per "dèficit zero"?
- 98 Què és el principi d'estabilitat pressupostària?
- 99 Quines són les fases del cicle pressupostari? Quin n'és el contingut?
- 100 Què succeeix si el 31 de desembre el pressupost encara no s'ha aprovat?

- 101 Quin és el contingut de l'expedient del pressupost?
- 102 Quins són els documents i informes preceptius?
- 103 Quines són les bases d'execució del pressupost?
- 104 Quan s'aproven les bases?
- 105 Què fa l'interventor de l'ajuntament?
- 106 Quines són les formes de fiscalització?
- 107 Què és el control previ?
- 108 En què consisteixen les objeccions de la Intervenció?
- 109 Què és el control posterior o extern?
- 110 Quines funcions fa el tesorero?
- 111 Què és un pla de tresoreria?
- 112 Es poden impugnar els pressupostos?
- 113 Com s'estructuren els pressupostos?
- 114 Quins són els ingressos?
- 115 Quines són les despeses?
- 116 Què significa i com es configura l'estructura orgànica del pressupost?
- 117 Què significa la classificació funcional del pressupost?
- 118 Què significa la classificació econòmica del pressupost?
- 119 Com es configura la classificació funcional?
- 120 Què vol dir "grup de funció"?
- 121 Com s'estructura la classificació econòmica?
- 122 Què són els capítols? Què signifiquen?
- 123 Què són els articles i els conceptes?
- 124 Com es configura la partida pressupostària?
- 125 Com es modifica el pressupost?
- 126 Qui pot modificar el pressupost?
- 127 Què són les generacions de crèdit?
- 128 Què són els crèdits ampliables?
- 129 Què són les incorporacions de crèdit?
- 130 Què són les transferències de crèdit?
- 131 Què són els suplementos de crèdit?
- 132 Què són els crèdits extraordinaris?
- 133 Com es cobreixen els suplementos de crèdit i els crèdits extraordinaris?
- 134 Què són les partides de vinculació?
- 135 Què són els crèdits plurianuals?
- 136 Com es fa la gestió de la despesa?

- 137 Què són els pagaments a justificar?
- 138 Què és el romanent de tresoreria?
- 139 Què es pot fer amb el romanent de tresoreria?
- 140 Què succeeix si el pressupost es liquida amb un romanent de tresoreria negatiu?
- 141 Què vol dir "romanent afectat"?
- 142 Què és la Comissió de Comptes?
- 143 Què és el compte general? Quin objectiu té?
- 144 Com es garanteix el dret de consulta de la informació dels regidors?
- 145 Com es garanteix el dret de consulta dels ciutadans?
- 146 Què és un leasing?
- 147 Què és un renting?
- 148 Què és un factoring?
- 149 Què és un aval?
- 150 Què és una fiança?

Presentació

Aquest manual que presentem té la finalitat de ser una eina d'interès per a tots els càrrecs electes que assumeixin per primera vegada la responsabilitat de l'àrea d'Hisenda. A la vegada és un manual que també resulta útil per a qualsevol persona amb responsabilitats municipals. En els moments actuals, administrar la hisenda municipal és una de les tasques més complicades i, alhora, apassionants. Cal que en aquesta tasca hi col·laborin tots els regidors i que no deixin aquesta funció exclusivament al regidor d'Hisenda. A tots ens pertoca saber com generar més ingressos i com administrar de forma eficient la despesa i les inversions.

Cal recordar que avui, precisament, la hisenda local està pendent d'una profunda reforma als efectes d'adaptar i modernitzar el seu sistema de finançament. La suficiència financera, la coresponsabilitat fiscal i la flexibilitat són principis que avui no compleix el sistema actual i que resulten imprescindibles. És imprescindible que en l'àmbit estatal hi hagi una nova Llei d'hisendes locals i, tal com mana el nou Estatut, cal una llei catalana de finances locals. L'Associació Catalana de Municipis (ACM), com ja havia fet en altres moments, ha presentat recentment una proposta catalana de finançament local que ha de contribuir a aquesta modificació legislativa tan necessària. Esperem, per tant, que aquest manual que avui presentem acabi sent objecte d'una actualització fruit d'aquestes modificacions legislatives tant necessàries.

Ferran Bel i Accensi

President de la Comissió Hisendes Locals de l'ACM

Alcalde de Tortosa

Barcelona, juny de 2011

Primera part:
qüestions generals

1. Com es regulen les hisendes locals?

Art. 137 i 142 CE

Art. 217-221 EAC

Art. 105 i 106 LRBRL

Art. 2 LHL

Art. 195-198, Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya

Els ens locals són entitats de caire territorial amb autonomia per a la gestió dels seus propis interessos (art. 137 de la CE). L'autonomia és un principi que suposa disposar dels recursos suficients per poder realitzar les competències materials assignades per l'ordenament (art. 142 de la CE i art. 105.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de regulació de les bases del règim local [a partir d'ara, LRBRL] i també l'art. 217 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya). A diferència del que succeeix amb les comunitats autònomes, la CE no preveu una llista de recursos locals sinó que només fa esment de tributs i participació en els tributs de l'Estat i les comunitats autònomes. Tampoc ho fa l'art. 106.1 de l'LRBRL. Aquesta absència es supleix amb el que disposa l'art. 2 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora d'hisendes locals (a partir d'ara, LHL).

Catalunya té competències en matèria local (art. 160 EAC) i en matèria d'hisenda local (art. 218 EAC). N'ha desenvolupat la regulació al Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya. Aquesta llei no regula de manera ampla el finançament local, encara que preveu que la Generalitat ho faci, la qual cosa és prevista a l'art. 220 de l'EAC. Malgrat tot, qualsevol regulació autonòmica haurà d'adequar-se al marc bàsic que estableix la legislació estatal esmentada.

2. Quins són els recursos de la hisenda local?

Art. 2 LHL

L'apartat 1 d'aquest article enumera els recursos següents:

- 1- Els ingressos procedents del patrimoni de l'ens local i els altres procedents del dret privat.
- 2- Els tributs propis classificats en taxes, contribucions especials i impostos i els recàrrecs exigibles sobre els impostos de comunitats autònomes o d'altres entitats locals.
- 3- Les participacions en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes.
- 4- Les subvencions.
- 5- Els recursos percebuts en concepte de preus públics.
- 6- El producte de les operacions de crèdit.
- 7- El producte de multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.
- 8- Les altres prestacions de dret públic.

3. Tots els ens locals disposen dels mateixos recursos?

De la regulació de l'LHL s'observa que els diferents ens locals no necessàriament disposen dels mateixos recursos. Els municipis són els que es regulen principalment a l'LHL y tenen tots els especificats a la pregunta anterior. En canvi, per exemple, els ens amb un àmbit territorial inferior al municipi no poden tenir impostos propis ni participació en els de l'Estat. En canvi han de poder participar en els del municipi al qual pertanyen.

4. Quins són els recursos de les diputacions provincials?

Art. 131-149 LHL

Les províncies, en canvi, entre els seus tributs disposen de les taxes, les contribucions especials i el recàrrec sobre l'impost sobre activitats econòmiques. A més, tenen la cessió de la recaptació de tributs de l'Estat, la participació en tributs, subvencions, preus

públics i altres recursos relacionats amb la gestió de serveis de la comunitat autònoma o dels ens locals.

5. Quins són els recursos de les entitats supra-municipals?

Art. 150-155 LHL

Les entitats supramunicipals tindran els recursos establerts per les normes que les regulen i, seguint l'LHL, contribucions especials, taxes i preus públics. Específicament, les àrees metropolitanes disposen d'un recàrrec sobre l'impost sobre béns immobles i subvencions estatals. Les entitats municipals associatives, com les mancomunitats, tindran contribucions especials i aportacions municipals. Les comarques tenen prohibit exigir impostos i recàrrecs i no poden percebre participacions als tributs estatals; els seus recursos seran regularats per la llei autonòmica que les creï.

El Decret llei 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la llei sobre l'organització comarcal de Catalunya, regula els recursos d'aquests ens supramunicipals. Estableix que tindran ingressos de dret privat, taxes, contribucions especials, participacions en els impostos de l'Estat i de la Generalitat, subvencions, crèdit públic i sancions. També, si assumeixen competències de les diputacions, participaran en els seus ingressos. Una participació en el Fons de Cooperació Local format amb fons de la Generalitat i de l'Estat se suma als recursos. Tanca la hisenda comarcal les aportacions dels municipis.

6. Quins són els recursos de les entitats inferiors al municipi?

Art. 156 LHL

Les entitats d'àmbit inferior al municipi no poden tenir impostos propis. Tampoc tenen participació en els tributs de l'Estat. Sí que han de tenir participació en els tributs del municipi al qual pertanyen.

Les lleis autonòmiques que regulen l'entitat han de determinar els seus recursos a partir dels previstos a l'LHL.

7. Què vol dir que el municipi de Barcelona té un règim de finançament especial?

Art. 161 LHL

Per a la ciutat de Barcelona s'ha disposat un règim jurídic especial. A aquest municipi s'hi aplica la seva Carta Municipal, regulada a la Llei 22/1998, de 29 de desembre, a la Llei 1/2006, de 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona, i, supletòriament, a l'LHL.

8. Què és una ordenança fiscal?

Art. 107 LBRL

Art. 15 LHL

Es parteix de la base que els ens locals no tenen poder legislatiu. Malgrat això, poden desenvolupar una activitat normativa de les seves competències amb les anomenades ordenances. Tenen la naturalesa de reglaments amb els quals desenvolupen les lleis estatals o autonòmiques que en regulen el règim jurídic (art. 107.1 LBRL). L'art. 15 de l'LHL preveu que una de les matèries a regular per ordenança sigui la tributària. Les anomenades ordenances fiscals seran aquelles amb les quals es regulen la imposició, supressió i aprovació dels tributs propis.

9. Quin és el contingut de l'ordenança fiscal?

Art. 106.2 LBRL

Art. 15, 16 i 59 LHL

Les ordenances fiscals regulen, d'una banda, els diferents tributs que formen la hisenda local i, de l'altra, la gestió del sistema tributari que formen. L'LHL estableix el contingut d'aquesta norma quan té per objecte l'un o l'altre àmbit:

- a) *Ordenances de tributs*: en aquest cas, s'ha de tenir en compte si es tracta de regular tributs d'imposició obligatòria o opcional. Si són els primers, l'art 15.2 LHL especifica que s'han de regular els elements necessaris per a la determinació de les quotes tributàries si l'ajuntament pren les opcions que permet la llei, així con les dates

d'aprovació de la norma i el començament de la seva aplicació. S'ha de dir que en aquest cas no realitzar cap opció suposa l'aplicació directa de l'LHL sense necessitat de cap ordenança. Si es tracta dels segons, l'aprovació de les ordenances fiscals requereix que han de regular tots els seus elements fonamentals, els règims de declaració i ingrés i les dates de la seva aprovació i del començament de la seva aplicació (art. 16.1 LHL). En tots dos casos, les ordenances poden contenir previsions amb relació a la gestió particular dels tributs regulats.

- b) *Ordenances de gestió*: l'art. 15.3 de l'LHL preveu que els ens locals puguin regular aspectes de la gestió dels tributs, i recullen el que estableixen les lleis estatals que regulen la matèria (vegeu la Llei General Tributària, LGT). Per fer-ho tenen, com s'ha dit, la possibilitat de regular les qüestions particulars de la gestió de cada tribut a la seva ordenança i qüestions més generals (gestió, liquidació, inspecció i recaptació) mitjançant ordenances específiques. És habitual que els ens locals estableixin ordenances dedicades a la gestió tributària.

10. Quin és el procediment per elaborar i aprovar una ordenança fiscal?

Art. 49, 107 i 111 LBRL

Art. 17 i 18 LHL

Les ordenances fiscals s'elaboren a través del procediment regulat a l'art. 17 de l'LHL, que estableix fases diferenciades:

- a) *Exposició pública*: l'origen de l'ordenança fiscal de què es tracti és un acord provisional adoptat per la corporació local (d'acord amb l'art. 47 LBRL, s'aplica el principi de majoria simple dels presents). Ha de ser exposat al taulell d'anuncis de l'entitat per un període de trenta dies com a mínim. Aquesta exposició s'ha d'anunciar al butlletí oficial de la província. Si es tracta d'un ens local de més de 10.000 habitants, s'ha de publicar al diari de major difusió.

- b) *Reclamacions*: durant aquell període els interessats poden examinar l'expedient i presentar les reclamacions que considerin oportunes. D'acord amb l'art. 18 de l'LHL, s'entenen com interessats els que tinguin un interès directe o resultin afectats pels acords; i també els col·legis oficials, les cambres oficials, les associacions i altres entitats legalment constituïdes, per vetllar per interessos econòmics, professionals o veïnals si actuen en defensa dels que els són propis.
- c) *Resolució de reclamacions*: després del període d'exposició pública, la corporació local ha d'adoptar els acords definitius que calguin, resoldre les reclamacions i aprovar la redacció definitiva de l'ordenança. Si no hi ha reclamacions, s'entén que l'acord provisional és definitivament adoptat sense necessitat d'acord plenari.
- d) *Publicació de la norma*: els acords definitius o els provisionals que esdevenen definitius i el text íntegre de la norma hauran de publicar-se al butlletí oficial de la província, la qual cosa és un requisit indispensable per considerar que entren en vigor. Si la corporació local té una població superior als 20.000 habitants, ha d'editar el text íntegre de les ordenances fiscals ordenadores de tributs el primer quadrimestre de l'exercici econòmic. En tot cas, les entitats locals han d'expedir còpies de les ordenances fiscals publicades a qui ho demani.

11. Com es modifiquen i deroguen les ordenances fiscals?

Art. 111 LBRL

Art. 17 LHL

Les ordenances fiscals, com a actes normatius que són, són susceptibles de modificació durant el seu període de vigència. Així mateix, són susceptibles de ser derogades per altres ordenances fiscals posteriors. El procediment a seguir s'ajusta a l'exposat a la qüestió anterior:

- a) *Exposició pública*: en aquest cas s'ha d'exposar l'acord de modificació o supressió dels tributs.
- b) *Reclamacions*: durant el període establert els interessats faran les reclamacions.
- c) *Resolució de reclamacions*: després del període d'exposició pública, la corporació local ha d'adoptar els acords definitius que calguin, resoldre les reclamacions i aprovar la modificació o la derogació.
- d) *Publicació*: l'acord definitiu de modificació o de supressió haurà de ser convenientment publicat.

12. És impugnabile una ordenança fiscal?

Art. 19 LHL

Aquests actes normatius són susceptibles de recurs contenciós-administratiu. Es pot interposar a partir de la publicació de la norma al butlletí oficial de la província. Si per resolució judicial ferma s'han de modificar o anul·lar els acords municipals o el text de l'ordenança, l'entitat local ho ha de fer tot i adequar als termes de la sentència les actuacions posteriors a la data de la seva notificació. A menys que la sentència ho digui expressament, els actes fermes o consentits dictats d'acord amb la norma recorreguda es conserven.

Segona part:
qüestions tributàries

13. Quins són els principis de la tributació local?

Art. 31 CE

Art. 107.2 LBRL

Art. 6 LHL

Els tributs locals formen part del sistema tributari general que ha de respondre als principis de generalitat, capacitat econòmica, igualtat, progressivitat i no confiscatorietat, a més del principi de legalitat. Es pot considerar que, ja que als ens locals no els és possible crear tributs nous, perquè no tenen poder legislatiu, aquest principis han de ser tinguts en compte per aquells ens que sí que en tenen –Estat i comunitats autònomes– a l'hora de dissenyar els tributs locals.

Més pes específic, en canvi, sembla tenir el principi de territorialitat. Els ens locals poden establir tributs que:

- No sotmetin a gravamen els béns situats, les activitats desenvolupades, els rendiments originats ni les despeses realitzades fora del seu territori.
- No gravin, com a tals, negocis, actes o fets realitzats fora del territori, ni l'exercici o la transmissió de béns, drets i obligacions que no hagin nascut ni s'hagin de complir-se al territori.
- No impliquin cap obstacle a la lliure circulació de persones i béns, la lliure fixació de residència o la domiciliació d'empreses i capitals.
- Aquest principi de territorialitat també es posa de manifest en relació amb les ordenances fiscals, ja que no tenen un abast superior al del territori de la corporació i s'han d'aplicar d'acord amb els principis de residència efectiva i territorialitat.

14. Què és un impost?

Art. 2.2.c LGT

Art. 59 LHL

L'LHL no defineix la categoria d'impost, sinó que regula les diferents figures impositives que componen la hisenda local. El concepte "impost" és definit a la Llei 58/2003, de 17 de desembre, la llei general tributaria (a partir d'ara LGT). Seguint aquesta norma, es tracta d'un tribut que s'ha d'exigir sense cap tipus de contraprestació directa per al contribuent. L'obligació de satisfer-lo neix de la realització d'un negoci, un acte o un fet regulat a la llei que posa de manifest la capacitat econòmica de qui ha de pagar-lo.

15. Què és un recàrrec?

Art. 2.2.c LGT

Art. 38, 134, 153.1.a LHL

El recàrrec és una figura semblant a l'impost, és a dir, té la seva mateixa naturalesa si és aplicat sobre un tribut d'aquest tipus. En qualsevol cas, representa un increment del deute tributari per aplicació d'un tipus impositiu addicional que comporta una altra quota a pagar pel deutor. Els ens locals els poden establir sobre els impostos propis de les comunitats autònomes i d'altres entitats locals en els casos expressament previstos per les lleis autonòmiques. Un exemple es trobaria en el recàrrec que les diputacions provincials poden establir sobre l'IAE (impost sobre activitats econòmiques).

16. Què és una taxa?

Art. 2.2.a LGT

Art. 20.1, 132 i 152 LHL

La taxa és un altre tipus de tribut que es diferencia de l'impost en el seu fet imposable, en el seu fet generador. La taxa és una contraprestació motivada per dues circumstàncies. D'una banda, pot ser recaptada com a conseqüència de permetre que el particular utilitzi de manera privativa o especial el domini públic local. D'altra banda, pot ser recaptada com a contrapresta-

ció per la realització d'activitats administratives de competència local que es refereixin, afectin o beneficiïn particularment al ciutadà. Aquestes activitats administratives s'han de caracteritzar per qualsevol d'aquestes dues circumstàncies:

- a. Han de ser de recepció obligatòria per als administrats, bé perquè així ho imposi l'ordenament o bé perquè sigui imprescindible per la vida privada o social del ciutadà que la sol·licita.
- b. L'activitat administrativa no és prestada o realitzada pel sector privat, sigui perquè hi ha monopoli públic o per qualsevol altra raó.

De la regulació del tribut se'n dedueix que el ciutadà ha motivat que l'ens local realitzi l'activitat. Ho pot fer directament per una sol·licitud o indirectament, ja que les seves actuacions o omissions obliguen a realitzar actuacions d'ofici o a prestar serveis per raons de seguretat, de salubritat, d'abastament a la població, d'ordre urbanístic o de qualsevol tipus.

17. Què és una contribució especial?

Art. 2.2.b LGT

Art. 28, 133, 151 i 152 LHL

La contribució especial constitueix el tercer tipus de tribut de què disposa l'ordenament espanyol, definit a l'LGT. Es diferencia de l'impost i la taxa pel seu fet generador o imposable, que és la realització per l'ens local d'una actuació que per a l'administrat en concret representa un benefici o un augment de valor dels seus béns. L'actuació de l'administració local no requereix que hi hagi cap sol·licitud pel ciutadà i ha de consistir en la realització d'obres públiques o l'establiment o l'ampliació de serveis públics locals.

18. Les corporacions locals poden establir impostos?

Art. 31.3 i 133.2 CE

Art. 106.1 LBRL

Art. 38.1 LHL

La capacitat per establir tributs, entenent el terme com a sinònim de creació, només la tenen els ens amb

poder legislatiu, això és, l'Estat i les comunitats autònomes. D'acord amb això, una corporació local no té aquesta possibilitat, ja que no té capacitat per fer lleis. La seva capacitat té més a veure amb regular i exigir els tributs que les lleis dels ens competents en matèria local poden establir desenvolupant, amb les seves ordenances, el règim jurídic que s'hagi establert.

19. De quins impostos disposa la hisenda local? I de quins recàrrecs?

Art. 2, 38, 59, 134 i 153.1.a LHL

L'art. 2.1.b de l'LHL preveu que la hisenda local estarà constituïda per impostos i recàrrecs. S'ha d'afegir que han de ser aquells establerts per la legislació en matèria d'hisenda local. Concretament, pel que fa als ajuntaments, s'estableix que han d'exigir tres tributs: a) l'impost sobre béns immobles (IBI); b) l'impost sobre activitats econòmiques (IAE); i c) l'impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM). Així mateix, es disposa que tenen l'opció d'exigir o no dos tributs més: a) l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO); i b) l'impost sobre el valor dels terrenys de naturalesa urbana (IVTNU). En conseqüència s'ha disposat que els ajuntaments disposin de tributs de caire obligatori per a tots els municipis –les tres primeres figures– i opcionals –les dues últimes. Aquesta classificació esdevé important per entendre la dualitat de contingut de les ordenances fiscals que ja s'ha tractat abans. Així mateix justifica que no tots els municipis disposin dels mateixos recursos impositius.

Pel que fa a les províncies, es preveu que disposin d'un recàrrec sobre les quotes municipals modificades per l'aplicació del coeficient de ponderació de l'impost sobre activitats econòmiques. Les diputacions poden establir-lo amb un tipus impositiu màxim del 40%.

Un recurs semblant s'ha previst per a les àrees metropolitanes. L'art. 153.1.a de l'LHL ha regulat un recàrrec sobre la base imposable de l'impost sobre béns immobles. En aquest cas, el tipus impositiu màxim és del 0,2 %.

20. Què grava l'impost sobre béns immobles?

Art. 60, 61 i 75 LHL

L'impost sobre béns immobles recau sobre el valor dels béns immobles tal com preveu la llei. Concretament, el seu fet generador és la titularitat d'un dret sobre béns immobles rústics i urbans i sobre els anomenats "béns de característiques especials". Aquests drets són:

1. Concessions administratives sobre els mateixos immobles o sobre els serveis públics a què siguin afectes.
2. Dret real de superfície.
3. Dret real d'usdefruit.
4. Dret de propietat.

Realitzar una d'aquestes modalitats de fet impossible, per l'ordre establert, fa que l'immoble urbà o rústic no estigui sotmès a les restants modalitats. En el cas de béns de característiques especials, la regla és la mateixa excepte quan el dret de concessió no n'esgoti la superfície. En aquest supòsit, hi haurà gravamen pel dret de propietat sobre la superfície no afectada per la concessió.

Les categories de béns immobles es troben definides al Reial decret legislatiu 1/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei del cadastre immobiliari. D'acord amb aquesta Llei, l'immoble urbà o rústic dependrà de la naturalesa que tingui el sòl. Quant als béns immobles de característiques especials, són conjunts complexos de béns d'ús especialitzat integrats per sòl, edificis, instal·lacions i obra d'urbanització que, pel seu caràcter d'unitat pel seu funcionament, es configuren a efectes cadastrals com un únic bé immoble (vegeu, p. ex., els destinats per produir energia elèctrica, gas o refinament de petroli, així com les centrals nuclears).

Determinats béns immobles no estan subjectes al tribut, és a dir, no comporten el naixement de l'obligació tributària. Entre ells es troben les carreteres, els camins, els béns del domini públic marítim-terrestre i hidràulic si són d'aprofitament públic i gratuït. També béns immobles propietat dels municipis com són: els de domini públic afectes a ús públic, els de domini

públic afectes a servei públic gestionat directament per l'ajuntament i si són immobles no cedits a tercers per contraprestació, i els béns patrimonials, excepte els cedits a tercers amb contraprestació.

També hi ha altres supòsits en què el legislador ha considerat que no s'ha de recaptar aquest tribut. Són els següents:

a) *Exempcions automàtiques:*

- a. No han de pagar aquest tribut l'Estat, les comunitats autònomes i els ens locals per aquells béns immobles afectes a la seguretat ciutadana, els serveis educatius i penitenciaris i els que siguin estatals i afectes a la defensa nacional.
- b. Els de l'Església catòlica en els termes dels Acords amb la Santa Seu i els de les associacions confessionals no catòliques legalment reconegudes en els termes dels respectius acords.
- c. La Creu Roja Espanyola.
- d. Els immobles als quals sigui d'aplicació l'exempció per estar previst a un acord internacional vigent i, d'acord amb un principi de reciprocitat, els dels governs estrangers per a la representació diplomàtica, consular o d'organismes oficials.
- e. La superfície de terrenys poblats amb espècies de creixement lent, determinades reglamentàriament, per al seu aprofitament com a fusta o suro.
- f. Terrenys ocupats pel ferrocarril i els edificis que siguin als mateixos terrenys afectats o que siguin indispensables per a aquest servei (estacions, magatzems, etc.). Aquesta exempció no arriba als establiments d'hostal·leria, d'espectacles, comercials o d'oci, entre d'altres.

b) *Exempcions prèvia sol·licitud:* són aquelles que els interessats han de sol·licitar a l'ajuntament, el qual, si es donen les circumstàncies establertes, ha de concedir:

- a. Per béns immobles destinats a l'ensenyament per centres docents en concert educatiu.

L'administració competent ha de compensar l'exempció.

- b. Els béns immobles declarats de manera expressa i individualitzada monument o jardí històric. Els béns immobles de zones arqueològiques que siguin objecte d'especial protecció en el planejament urbanístic. Els que siguin a llocs o conjunts històrics i tinguin una antiguitat igual o superior a cinquanta anys i estiguin catalogats.
- c. La superfície dels terrenys en què es realitzin repoblacions forestals o la regeneració de masses arborades aprovades per l'administració forestal. Aquesta exempció és de caràcter temporal, ja que té un període de quinze anys comptats des del període impositiu posterior a aquell en què es va fer la sol·licitud.

Hi ha previstes dues possibilitats més d'exempció que es deixen a la regulació de l'ajuntament. Mitjançant la seva regulació, l'ajuntament pot establir que els centres sanitaris de titularitat pública no paguin el tribut per aquells béns que siguin afectats al servei que proporcionen. Així mateix, poden regular una exempció de caràcter tècnic per a aquells immobles rústics i urbans la quota tributària dels quals no superi una quantia a determinar per la corporació.

S'ha de saber que altres lleis diferents a l'LHL poden establir exempcions per a aquest tribut. Per exemple, és el cas de l'art. 15 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge o de l'art. 33.4 de la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre el règim fiscal de les cooperatives.

Es tracta d'un tribut de caire periòdic. L'obligació de satisfer-lo neix el primer dia del període impositiu que coincideix amb l'any natural.

21. A qui grava l'impost sobre béns immobles?

Art. 63 LHL

Els subjectes que han de fer front al gravamen són tots aquells (persones físiques, jurídiques i entitats sense personalitat jurídica de l'art. 35 de l'LGT) que

siguin titulars de qualsevol dels drets que s'han enumerat com gravables.

22. Qui calcula i en què consisteix la base imposable-liquidable de l'IBI?

Art. 65-70 LHL

La base imposable del tribut, element fonamental per a la seva quantificació, es correspon amb el valor cadastral. Aquest valor no l'ha de determinar l'ajuntament, ja que ho fa l'Administració estatal mitjançant un procediment regulat a la normativa cadastral i executat per la Direcció General del Cadastre. El resultat del procediment ha de ser un valor no superior al de mercat que tingui en compte tant la superfície com les edificacions. Aquest valor s'estableix per primer cop mitjançant els procediments regulats a la normativa cadastral. Així mateix, pot ser modificat per canvis al bé de què es tracti seguint aquesta mateixa normativa. Finalment, es pot actualitzar mitjançant les lleis de pressupostos.

La seva quantitat es pot veure reduïda quan es produeixi una alteració del valor cadastral a causa d'una modificació de les previstes a l'art. 67 i en relació amb béns immobles urbans i rústics. Si es tracta de béns de característiques especials també s'haurà d'aplicar una reducció d'acord amb l'art. 67.2 LHL. La reducció no procedeix en cap cas si la modificació del valor cadastral és deguda a una actualització mitjançant l'aplicació de coeficients previstos a la Llei de pressupostos generals de l'Estat.

Aquesta reducció és aplicada d'ofici i calculada per l'Administració estatal i té un període de nou anys a comptar des de l'entrada en vigor dels nous valors cadastrals. Quant als ajuntaments, tenen competència per determinar la base liquidable en els supòsits que la modificació cadastral derivi d'un procediment de declaració, comunicació, sol·licitud, solució de discrepàncies i inspecció cadastral. La quantia a reduir és el resultat d'aplicar la fórmula matemàtica que recullen els Art. 68 i 69 de l'LHL.

23. Com se'n determinen el tipus i la quota a pagar pel contribuent?

Art. 71 i 72 LGT

Una vegada s'ha obtingut la base imposable o, si escau, la liquidable, s'ha d'aplicar el tipus impositiu per determinar la quota íntegra i, aplicant les bonificacions que siguin establertes, la quota líquida. El tipus de gravamen consisteix en un percentatge proporcional que, d'acord amb el que disposa la llei, és:

1. Per a béns immobles urbans, com a mínim un 0,4 per cent i com a màxim un 1,10 per cent.
2. Per a béns immobles rústics, com a mínim un 0,3 per cent i com a màxim un 0,9 per cent.
3. Per a béns immobles de característiques especials, un 0,6 per cent. Si bé els ajuntaments, per cada grup d'immobles d'aquest tipus radicats al municipi, poden determinar un tipus entre el 0,4 i l'1,3 per cent.

24. Pot regular l'ajuntament el tipus impositiu?

Art. 72 LHL

Els tipus impositius que s'han exposat a la qüestió anterior formen un marge d'un màxim i un mínim dins del qual, mitjançant la corresponent ordenança fiscal, els ajuntaments poden establir el que estimin oportú. En cas contrari, els mínims i el fixat per als béns immobles de característiques especials seran aplicats supletòriament. S'ha d'indicar que la llei permet incrementar els tipus anteriors en alguns punts percentuals si el municipi reuneix determinades característiques que es recullen a l'art. 72.3 de l'LHL.

La corporació municipal també podrà establir per als béns immobles urbans, exclosos els d'ús residencial, tipus diferenciats dins dels límits anteriors. Dependran dels usos establerts a la normativa cadastral per la valoració de construccions. No obstant això, hi ha un límit. La diferenciació només es pot aplicar a un 10 per cent dels béns immobles urbans del municipi que, per cada ús, tinguin un major valor cadastral.

Així mateix, la corporació té la capacitat d'establir tipus impositius de caire reduït. Aquesta situació es

pot donar en cas que s'hagi fet un procediment de valoració col·lectiva de caire general. El termini màxim de vigència és de sis anys. El tipus impositiu no pot ser inferior al 0,1 per cent per a immobles urbans i tampoc inferior del 0,075 per cent si es tracta de béns immobles rústics.

La Llei disposa que pels immobles d'ús residencial desocupats de manera permanent, entenent el terme d'acord amb les condicions que reglamentàriament determinin els ajuntaments, es pot exigir un recàrrec de fins el 50 per cent de la quota líquida del tribut. Els contribuents que han de pagar el recàrrec són els subjectes passius de l'impost i l'obligació ha de néixer el 31 de desembre. El liquidarà el mateix ajuntament anualment, una vegada es constati la desocupació, juntament amb l'acte administratiu que la declari.

25. Es poden establir bonificacions?

Art. 73 i 74 LHL

Les bonificacions són mesures fiscals que suposen la disminució de la càrrega del tribut. Per a l'IBI es disposa que n'hi hagi de dos tipus:

a) *Bonificacions obligatòries:*

- a. Bonificacions per als immobles que constitueixin l'objecte de l'activitat d'empreses d'urbanització, construcció i promoció immobiliària tant d'obra nova com rehabilitada i no formin part del seu immobilitzat comptable. Aquesta bonificació s'ha d'establir entre el 50 i el 90 per cent de la quota íntegra i s'ha de sol·licitar. El seu període de vigència va des del període següent a l'inici de les obres fins al posterior al seu acabament.
- b. Bonificació per a habitatges de protecció oficial i equivalents. Serà d'un 50 per cent de la seva quota íntegra per un període de tres anys. També es tracta d'una bonificació que s'ha de sol·licitar.
- c. Els béns immobles rústics de cooperatives agràries i d'explotació comunitària de la terra. El percentatge de bonificació és d'un 95 per cent de la quota.

b) *Bonificacions potestatives:*

- a. Els ajuntaments poden establir una bonificació del 50 per cent de la seva quota íntegra per als habitatges de protecció oficial, que s'aplicarà quan hagi acabat el termini de la bonificació obligatòria.
- b. Poden establir una bonificació de fins al 90 per cent per a aquells béns immobles urbans que, d'acord amb la legislació i el planejament urbanístic, corresponguin a assentaments de població singularitzats. Aquest fet es fonamenta en la seva vinculació a activitats pròpies del sector primari (agrícoles, forestals, ramaderes, etc.) i pel possible nivell de serveis municipals inferior a l'existent en altres àrees.
- c. Poden establir bonificacions, d'acord amb la fórmula que estableix l'art. 74.2 de l'LHL, per al cas d'increments en els valors cadastrals produïts per procediments de valoració col·lectiva de caràcter general i d'àmbit municipal. Aquesta bonificació té un límit temporal de tres anys.
- d. S'ha establert també la possibilitat de preveure una bonificació de fins al 95 per cent per als immobles d'organismes públics de recerca i d'ensenyament universitari.
- e. Poden establir una bonificació de fins al 90 per cent de la quota íntegra per a béns immobles de característiques especials.
- f. Poden establir una bonificació de fins a un 90 per cent de la quota a favor de subjectes passius que tinguin la condició de ser titulars de família nombrosa.
- g. Poden establir una bonificació de fins a un 50 per cent de la quota íntegra per a béns immobles on s'instal·lin sistemes d'aprofitament tèrmic o elèctric d'energia solar.

S'ha de dir que, en tots aquests supòsits, així com per aspectes substantius i formals de les bonificacions obligatòries, es fa necessària una ordenança fiscal.

26. Com es gestiona l'IBI?

Art. 76 i 77 LHL

Aquest tribut és un exemple de gestió compartida. En primer lloc, s'ha de diferenciar el que es refereix a la determinació del valor cadastral que, com ja s'ha comentat, és competència de l'administració tributària de l'Estat, concretament de la Direcció General del Cadastre. Aquesta entitat és la competent per gestionar els possibles canvis o variacions en el valor cadastral.

L'ajuntament fa la gestió tributària, que comporta la liquidació i recaptació del tribut, a la qual cosa s'hi ha d'afegir la revisió dels actes administratius. Així mateix, haurà de fer totes les tasques relatives a la gestió de les diferents bonificacions establertes. L'impost es gestiona a partir de la informació continguda al padró cadastral i als documents expressius de variacions que elabora la Direcció General del Cadastre. Aquest document l'ha de fer cada municipi, conté la informació relativa als béns immobles i s'ha d'enviar als ajuntaments abans del primer dia de març de cada any.

Els ajuntaments hauran de notificar les liquidacions que hagin fet. Individualment, quan es tracta de nous valors o modificacions. Després, i si no hi ha canvis, ho hauran de fer col·lectivament.

27. Què grava l'impost sobre activitats econòmiques?

Art. 78-81 LHL

Aquest impost té com a fonament la realització al territori nacional d'activitats empresarials, professionals o artístiques, siguin exercides a un local determinant o no i estiguin previstes o no en relacions d'activitats econòmiques que elabora l'Administració. L'LHL ens dóna una definició d'activitat econòmica gravada. Estableix que una activitat s'exerceix amb caràcter empresarial, professional o artístic quan representa l'ordenació per compte propi de mitjans de producció i de recursos humans o de qualsevol de tots dos, amb la finalitat d'intervenir en la producció o distribució de béns o serveis. Exemple d'aquestes activitats serien

les ramaderes independents, les mineres, les industrials, les comercials i les de serveis.

No en formen part quan les empreses venen part del seu patrimoni productiu, quan es venen productes que s'han rebut com a pagament, quan s'exposen articles amb la finalitat de decoració d'un establiment o, finalment, quan es tracta de venda al detall només un cop o de manera aïllada. En aquest grup també s'hi poden incloure determinades activitats del sector primari, com la ramaderia dependent, les forestals o les pesqueres.

28. Qui ha de pagar l'impost sobre activitats econòmiques?

Art. 83 LHL

Són subjectes passius d'aquest tribut les persones físiques i jurídiques. Naturalment, aquelles que realitzin activitats econòmiques que originen el fet imposable dins del territori nacional.

29. Quines exempcions té l'impost sobre activitats econòmiques?

Art. 82 i 89 LHL

Les exempcions són diverses i s'han relacionat amb subjectes concrets com és el cas de:

- a) L'Estat, les comunitats autònomes i els ens locals i els seus ens autònoms.
- b) Els subjectes passius que comencen l'activitat durant els dos primers anys. Aquest supòsit no és aplicable als casos de canvis de titularitat.
- c) Se n'eximeixen els següents subjectes:
  - a. Persones físiques.
  - b. Subjectes passius de l'impost sobre societats, societats civils i entitats sense personalitat jurídica amb un import net de xifra de negocis inferior al milió d'euros. Els contribuents no residents a Espanya només en queden exempts si exerceixen la seva activitat amb un establiment permanent en les mateixes condicions. L'import referit s'ha de calcular d'acord amb els criteris que, d'acord amb

L'LHL, es remeten a l'impost de societats que grava el volum de negoci.

- d) Les entitats gestores de la Seguretat Social i les mutualitats de previsió social.
- e) Organismes públics de recerca i ensenyament en tots els seus graus. S'han d'incloure també els que hagin establert concert. Aquesta exempció s'ha de sol·licitar.
- f) Associacions i fundacions sense ànim de lucre i de discapacitats psíquics o físics, per l'activitat pedagògica que puguin realitzar. Aquesta exempció s'ha de sol·licitar.
- g) Creu Roja Espanyola.
- h) Subjectes passius estrangers als quals s'apliquen tractats o convenis internacionals.

El període impositiu coincideix amb l'any natural, encara que es pot repartir trimestralment la quota. És a dir, en cas que l'alta o la baixa de l'activitat es facin en un trimestre concret, s'haurà de satisfer l'impost només pels trimestres durant els quals s'hagi realitzat efectivament l'activitat.

30. Com es determina la quota d'aquest impost? I el recàrrec provincial?

Art. 84, 85 i 134 LHL

La quota a pagar per aquest tribut s'ha de determinar partint de les anomenades tarifes del tribut, a les quals, a més, s'hi han d'aplicar els coeficients i les bonificacions que, acordats pels ens locals, preveu l'LHL. Les tarifes es basen en la regulació que recull l'art. 85 de l'LHL, que desenvolupa el Reial decret legislatiu 1175/1990, de 28 de setembre, pel qual s'aproven les tarifes i la instrucció de l'impost sobre activitats econòmiques.

En aquest text es fa una enumeració de les diferents activitats econòmiques que es consideren gravades. A cada una se li assigna un epígraf i unes característiques (potència elèctrica, treballadors, torns de feina, etc.), amb les quals es relaciona la quota que es coneix com "quota d'activitat". A la quota d'activitat s'hi ha de sumar, si escau, un altra quota que sorgeix de tenir en compte les instal·lacions on es desenvolupa

pa l'activitat i que es denomina “quota de superfície”. La suma de totes dues quotes es coneix com “quota mínima municipal”.

Les “quotes mínimes municipals” són l'element al qual s'ha d'aplicar l'anomenat “coeficient de ponderació”, que es preveu a l'art. 86 de l'LHL i que depèn del volum de negoci que pugui tenir el subjecte passiu. Finalment, al resultat cal aplicar-hi l'anomenat “coeficient de situació”. Amb aquest element els ajuntaments poden establir un factor que ponderi la situació física del local del negoci dins del municipi. A través de l'ordenança fiscal, els ajuntaments podran categoritzar els carrers del municipi en fins a nou tipus i assignar, a cada un, un factor d'entre 0,4 i 3,8.

Sintetitzant l'exposat es podria construir la següent fórmula:

$$\text{Quota de tarifa} + \text{quota de superfície} = \text{quota mínima municipal} \times \text{coeficient de ponderació} \times \text{coeficient de situació} = \text{quota municipal de l'IAE.}$$

La quota de l'IAE es pot veure incrementada pel recàrrec provincial. Es tracta d'una quota afegida que és el resultat d'aplicar un recàrrec de fins a un 40 per cent que poden establir les diputacions provincials. El recàrrec s'ha d'exigir als mateixos subjectes passius i en els mateixos casos que regula la normativa del tribut i ha de recaure sobre les quotes municipals modificades pel coeficient de ponderació.

31. Què són les quotes nacionals, provincials i municipals?

Art. 85 LHL

Regles 11-13, Reial decret legislatiu 1175/1990

El pagament del tribut no és només a l'efecte de cobrir les despeses municipals, sinó que també implica l'autorització d'exercir l'activitat econòmica de què es tracti i s'hagi descrit a l'epígraf corresponent. El tribut també té en compte l'àmbit territorial on es pot desenvolupar l'activitat econòmica. Basant-se en aquesta circumstància, es diferencia entre:

- *Quotes nacionals*: són satisfetes per aquells que desenvolupen la seva activitat econòmica en un àmbit nacional. Són gestionades per la delegació provincial de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària que correspongui al domicili fiscal del contribuent i es distribueixen entre tots els municipis i diputacions provincials.
- *Quotes provincials*: són satisfetes per aquells que desenvolupen la seva activitat econòmica en un àmbit provincial. Són gestionades per la delegació provincial de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària que correspongui al domicili fiscal del contribuent i es distribueixen entre els municipis de la província.
- *Quotes municipals*: són satisfetes per aquells que desenvolupen la seva activitat econòmica al territori municipal. Són de gestió compartida entre l'Estat i els ajuntaments.

S'ha de dir que el Reial decret legislatiu 1175/1990 preveu per a quines activitats el contribuent ha d'escollir entre les quotes anteriors. Així mateix, s'ha de considerar el fet que les quotes nacional i provincial s'han de calcular amb el coeficient de ponderació de rendiments i no amb el coeficient de situació. L'últim només influeix, perquè el poden establir els ajuntaments amb l'ordenança fiscal, a les quotes municipals.

32. Quins elements del tribut pot establir l'ajuntament?

Art. 87 i 88 LHL

A diferència del que succeeix amb l'IBI, en aquest cas l'ens local no pot establir cap tipus impositiu, ja que la quota municipal i els criteris per determinar-la ja vénen marcats per la llei. En tot cas el legislador permet que els ens regulin amb ordenances fiscals els coeficients de situació i les bonificacions.

33. Quines bonificacions es poden establir?

Art. 88 LHL

Per aquest tribut hi ha bonificacions de dos tipus:

a) *Establertes per la llei:*

- a. Les aplicables a les cooperatives, així com a les seves unions, federacions i confederacions i a les societats agràries de transformació d'acord amb la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre el règim fiscal de les cooperatives. Aquesta bonificació representa una disminució de la quota en un 95 per cent, així com del recàrrec per a les cooperatives protegides, les cooperatives de segon grau i les ja enumerades.
- b. Bonificació del 50 per cent per a aquells que iniciïn qualsevol tipus d'activitat professional, durant els cinc anys d'activitat següents als dos anys d'exempció.
- c. Aquelles bonificacions presents en altres lleis, com, per exemple, la bonificació del 50 per cent per a activitats de transport per la pujada de carburants (Llei 25/2006, de 17 de juliol).

b) *Les que poden establir els municipis:*

- a. Bonificació de fins a un 50 per cent, per a aquells que iniciïn l'exercici d'activitats empresarials i tributin per quota municipal per un període de cinc anys a comptar des del segon any d'exempció.
- b. Bonificació de fins al 50 per cent per creació de llocs de treball, per als subjectes passius que hagin incrementat la seva plantilla de treballadors amb contracte indefinit.
- c. Bonificació de fins al 50 per cent de la quota per a aquells subjectes passius que ajustin la seva actuació a conductes de preservació del medi ambient i d'estalvi energètic.
- d. Bonificació de fins a un 50 per cent per als subjectes passius que tinguin una renda neta per l'activitat econòmica negativa o inferior a la quantitat que determini l'ordenança fiscal. Aquesta norma podrà fixar diferents percentatges i límits en funció de l'activitat econòmica realitzada.

34. Qui fa i què és la matrícula del tribut?

Art. 90 i 91 LHL

La competència de gestió de l'IAE és, de manera semblant al que passa amb l'IBI, compartida entre l'Estat i l'ajuntament mateix. L'administració tributària de l'Estat ha de formalitzar anualment l'anomenada matrícula del tribut referida a cada terme municipal. En aquest document de caràcter públic hi han de constar les activitats econòmiques, els subjectes passius, les quotes mínimes i, si escau, el recàrrec provincial. La informació per a la confecció d'aquest document prové de l'obligació dels subjectes passius de presentar declaracions censals d'alta i de baixa de l'activitat. L'Estat també es reserva la tasca de qualificació de les activitats econòmiques, l'assignació de quotes i, en general, la gestió del cens del tribut. També la tasca d'inspecció tributària sens perjudici de delegació als ens locals.

35. Com es recapta el tribut?

Art. 91.2 LHL

Una vegada s'ha confeccionat la matrícula, les tasques de liquidació i recaptació del tribut les ha de fer l'ajuntament. Aquest ens també s'encarrega de la recaptació del recàrrec provincial, així com dels tràmits administratius necessaris per a la concessió de bonificacions.

36. Què grava l'impost sobre vehicles de tracció mecànica?

Art. 92, 93 i 96 LHL

Es tracta d'un altre impost obligatori de la hisenda local, que grava la titularitat de vehicles de tracció mecànica, aptes per circular per les vies públiques. Aquests vehicles són els matriculats als registres públics corresponents (els de Trànsit), inclosos els vehicles amb matrícula turística o permisos temporals. No es poden incloure entre els vehicles gravats aquells que han estat donats de baixa als registres i són autoritzats a circular excepcionalment amb mo-

tiu d'exhibicions o carreres. Tampoc els remolcs i els semiremolcs arrossegats per vehicles de tracció mecànica, sempre que no superin els 750 Kg de càrrega útil.

Les exempcions establertes són de dos tipus, segons si són aplicables automàticament o si s'han de sol·licitar. En el grup de les primeres hi ha els vehicles oficials de l'Estat, de les comunitats autònomes i de les entitats locals afectats a la seguretat ciutadana o la defensa nacional. També hi figuren els vehicles de representacions d'altres estats i organismes internacionals (diplomàtiques, consulars, etc.), a condició de reciprocitat; els vehicles que hagin estat reconeguts per tractats internacionals, ambulàncies i vehicles sanitaris; i els vehicles del transport públic urbà més grans de nou places. S'han de sol·licitar, formant el segon grup, aquelles exempcions que es refereixin a vehicles de discapacitats i a vehicles de caràcter agrícola que disposin de la cartilla d'inspecció agrària.

L'obligació tributària neix el primer dia de cada any i el seu període impositiu és l'any natural. No obstant això, és possible el prorrateig trimestral d'aquest període en els casos d'adquisició o de baixa del vehicle. Aquesta idea és extensible als casos de baixa temporal motivats pel robatori del vehicle.

37. A qui grava l'impost sobre vehicles de tracció mecànica?

Art. 94 LHL

Els subjectes passius d'aquest tribut a títol de contribuents són tots aquells que puguin ser titulars d'un vehicle. Aquesta qüestió administrativa es constata mitjançant la persona que consta en el permís de circulació del vehicle.

38. Com se'n determina la quota?

Art. 95 LHL

L'LHL assigna diferents quanties depenent de les característiques dels vehicles. El quadre previst a la llei pot ser modificat per la Llei de pressupostos de l'Estat. La quota tributària depèn, fonamentalment,

de l'anomenat “factor tributari” que consisteix en: pel que fa als vehicles, en els cavalls fiscals; en el cas dels autobusos, en el nombre de places; quant als camions, en els kilograms de càrrega; per als tractors, en els cavalls fiscals; en el cas dels remolcs i els semiremolcs, en els kilograms de càrrega; i pel que fa a les motocicletes, en els centímetres cúbics.

39. Pot l'ajuntament regular la quota?

Art. 95.4 LHL

En relació amb aquest element quantitatiu, la llei estableix que els ajuntaments poden incrementar les quotes establertes aplicant-hi un coeficient no superior a 2. Aquest coeficient es pot establir per a cada una de les classes de vehicles i dins de cada classe diferent per a cada tipus de vehicle.

40. Quines bonificacions hi ha?

Art. 95.6 LHL

Les ordenances fiscals poden regular, sobre la quota de l'impost, incrementada si escau, les següents bonificacions:

- a) De fins al 75 per cent en funció del tipus de carburant que pugui consumir el vehicle i del seu efecte sobre el medi ambient.
- b) De fins al 75 per cent en funció de les característiques del vehicle i el seu motor i de la seva incidència en el medi ambient.
- c) De fins al 100 per cent en el cas de vehicles històrics o que tinguin una antiguitat mínima de vint-i-cinc anys.

41. Com es gestiona el tribut?

Art. 97 LHL

Les tasques de gestió, liquidació i recaptació, així com la revisió dels actes administratius, corresponen a l'ajuntament on consti el domicili del permís de circulació del vehicle. La Prefectura de Trànsit té l'obligació d'exigir la prova de pagament del tribut per ma-

tricular-lo, atorgar el certificat d'aptitud per circular i anotar possibles canvis en la situació del vehicle.

42. Què grava l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres?

Art. 100 LHL

Aquest tribut és de caràcter optatiu quant al seu establiment pels ajuntaments. L'impost té l'objecte de gravar la realització al terme municipal de qualsevol tipus de construcció, instal·lació i obra que necessiti una llicència d'obres i urbanística. El tribut es recaptarà s'hagi obtingut o no l'esmentada llicència, sempre que la seva expedició correspongui a l'ajuntament que fa la imposició.

L'impost té un caràcter instantani, ja que es merita en el moment en què s'inicia la construcció, instal·lació o obra. Cal tenir en compte que fixar el naixement d'aquesta obligació en el moment d'inici implica que encara no es coneixen els elements necessaris per quantificar el tribut. Per aquest motiu, com es veurà després, es fa una liquidació de caire provisional i, quan finalitza el procés de construcció, una altra de caire definitiu.

43. A qui grava l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres?

Art. 101 LHL

El subjecte passiu o obligat ha de ser tota persona física o jurídica o tot ens amb subjectivitat tributària (art. 35.4 LGT) que sigui titular de l'acció de construcció que s'estigui realitzant. A aquest efecte es considera que qui cobreix les despeses de l'obra és el titular.

La llei preveu la figura del substitut. Es tracta d'un subjecte que haurà de satisfer el deute tributari en lloc del contribuent, en aquest cas el titular de l'obra. S'identifica en aquesta posició aquells que sol·licitin les corresponents llicències o realitzin les construccions, instal·lacions o obres quan no ho faci el titular.

44. Com se'n determina la quota?

Art. 102 LHL

L'impost es quantifica aplicant un tipus impositiu a una base imposable. Aquest element està constituït pel cost real i efectiu de la construcció, instal·lació i obra; per aquest concepte s'entén el cost d'execució material. El tipus de gravamen l'estableix cada ajuntament, sense que pugui excedir el 4 per cent. De l'aplicació del tipus i la base se n'obté la quota íntegra.

45. Es poden fixar bonificacions?

Art. 103.2 LHL

Els ajuntaments poden establir les bonificacions previstes a l'LHL. Les següents bonificacions poden ser establertes per l'ordenança fiscal i aplicades successivament si n'hi ha diverses de previstes i la norma municipal en permet gaudir simultàniament. Aquesta norma haurà de fixar les condicions necessàries per fer efectiva la bonificació.

- a) De fins al 95 per cent per a construccions que siguin declarades d'especial interès o utilitat municipal. L'ha de sol·licitar el subjecte i la concedeix el ple de la corporació.
- b) De fins al 95 per cent per a construccions, instal·lacions o obres que incorporin sistemes d'aprofitament tèrmic o solar.
- c) De fins al 50 per cent per a construccions vinculades a plans de foment de les inversions privades en infraestructures.
- d) De fins al 50 per cent a favor de les construccions relacionades amb els habitatges de protecció oficial.
- e) De fins al 90 per cent a favor de construccions que afavoreixin les condicions d'accés i habitabilitat dels discapacitats.
- f) D'altres establertes a lleis específiques.

46. Com es gestiona el tribut?

Art. 103 LHL

La gestió d'aquest tribut no és compartida, sinó que l'ha de fer l'ajuntament impositor mateix. Aquesta gestió es basa en una liquidació de caire provisional i una liquidació definitiva. La primera es fa tenint en compte una quantitat estimada, com pot ser la consignada al pressupost del projecte visat pel col·legi oficial, que presenten els interessats amb l'objecte d'obtenir la llicència, o bé la quantitat que resulti d'aplicar índexs o mòduls establerts a l'ordenança fiscal d'establiment. La segona liquidació s'haurà de practicar quan s'hagi finalitzat la construcció, instal·lació o obra i s'hagi comprovat administrativament el cost real i efectiu, que és la base imposable del tribut. En cas que s'hagi realitzat un ingrés provisional insuficient, és exigible la part no satisfeta. Si s'ha fet un ingrés superior, se n'haurà de retornar l'excés.

La liquidació provisional pot esdevenir definitiva si passa el període de prescripció. La Llei general tributària estableix un període de quatre anys. Passat aquest període, l'ajuntament no podrà realitzar la comprovació necessària per fer la liquidació definitiva.

47. Què grava l'impost sobre l'increment dels terrenys de naturalesa urbana?

Art. 104-106 i 109 LHL

El fet imposable de l'impost implica gravar l'increment del valor que experimenten els terrenys de naturalesa urbana com a conseqüència d'una transmissió per qualsevol títol de la propietat dels terrenys. Així mateix, es grava la constitució o transmissió de qualsevol dret real que limiti la propietat sobre els terrenys referits com, per exemple, l'usdefruit o els censos. També han de quedar gravats els terrenys que es puguin considerar de característiques especials. En conseqüència, els increments que produeixen en els terrenys de naturalesa rústica no seran gravats. Les diferents categories esmentades han de correspondre's amb el que se n'hagi establert a l'IBI en el cadastre.

No estan subjectes al tribut les aportacions de béns d'aquest tipus que estiguin realitzades pels cònjuges a la societat conjugal, adjudicacions que es facin al seu favor o en pagament d'aquestes i transmissions que es facin entre cònjuges en pagament d'havers comuns. Tampoc hi són subjectes les transmissions entre cònjuges o a favor dels fills com a conseqüència del compliment de sentència en casos de nul·litat, separació o divorci matrimonial, independentment del règim econòmic matrimonial.

Seran exempts d'aquest tribut els increments de valor que es manifestin pels següents actes:

- a) La constitució i transmissió de drets de servitud.
- b) La transmissió de béns que es trobin dins del perímetre delimitat com a conjunt històric-artístic o hagin estat declarats d'interès cultural si els propietaris o titulars de drets reals acrediten que han realitzat al seu càrrec obres de conservació, millora o rehabilitació als esmentats immobles.

També en són exempts els següents subjectes:

- a) L'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals a les quals pertany el municipi, així com els organismes autònoms de l'Estat i les entitats de dret públic de caràcter anàleg pertanyents a les comunitats autònomes i als ens locals.
- b) El municipi de la imposició i les entitats locals integrades o a les quals s'integri l'esmentat municipi, així com les seves respectives entitats de dret públic de caràcter semblant a les de l'Estat.
- c) Les institucions que tinguin la qualificació de benèfiques o de benèfiques-docents.
- d) Les entitats gestores de la Seguretat Social i les mutualitats de previsió social.
- e) Els titulars de concessions administratives reversibles respecte dels terrenys que hi són afectes.
- f) La Creu Roja Espanyola.
- g) Les persones o entitats a favor de les quals s'hagi reconegut l'exempció en tractats o convenis internacionals.

L'impost és de caràcter instantani. No necessita un període impositiu. En aquest punt s'han de diferenciar dues possibilitats:

- a) Quan la transmissió és *inter vivos* o *mortis causa*, sigui onerosament o lucrativa, el meritament es dóna a la data de transmissió.
- b) Quan es constitueix o es transmet qualsevol dret real limitador de domini, a la data en què es faci la constitució o la transmissió.

La llei recull supòsits en què el meritament del tribut pot resultar afectat per diferents fets que afectin el negoci jurídic que té com a conseqüència la transmissió. En aquest cas cal ajustar-se al que disposa l'art. 109 de l'LHL.

48. A qui grava l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana?

Art. 106 LHL

Els subjectes que han de satisfer el tribut a títol de contribuent, en cas de transmissions oneroses, són les persones o entitats amb subjectivitat tributària (persones físiques, persones jurídiques i ens sense personalitat jurídica de l'art. 35.4 LGT) que puguin transmetre els béns o els drets limitadors de la propietat. En cas d'operacions lucratives, el contribuent ha de ser l'adquirent. En el supòsit que la transmissió pugui fer un no resident a Espanya, té la condició de substitut i, per això, ha de satisfer el tribut l'adquirent dels béns o drets sense perjudici que després pugui recuperar del contribuent la quantitat satisfeta.

49. Com se'n determina la quota?

Art. 107 i 108 LHL

Aquest tribut és de caràcter variable. S'han de tenir en compte factors com la base imposable i el tipus impositiu per determinar la quota tributària. La base imposable, contràriament al que es podria pensar, no és el resultat de determinar la diferència entre un valor d'adquisició i un valor de transmissió. La llei segueix un mecanisme objectiu de determinació basat, principalment, en el valor cadastral del bé immoble

que s'està transmetent. Aquest valor s'ha de multiplicar per un percentatge resultant d'operar amb dos factors. D'una banda, els anys en què es produeix l'increment de patrimoni i, de l'altra, uns percentatges que varien en funció dels anys i que determina l'ajuntament dins dels límits que la llei estableix.

Una vegada obtinguda la base imposable s'ha d'aplicar el tipus impositiu que pot ser, com a màxim, d'un 30 per cent. Aquesta operació té com a resultat la quota íntegra que es converteix en líquida si les ordenances preveuen una bonificació. La bonificació pot ser de fins a un 95 per cent per transmissions de propietat o drets realitzades a títol lucratiu i *mortis causa* a favor de descendents, adoptats, cònjuges, ascendents o adoptants. Aquest procés de càlcul es pot resumir en la següent fórmula:

$$\text{Base imposable} \times \text{tipus impositiu} = \text{quota íntegra} - \text{bonificació} = \text{quota líquida}$$

$$\begin{aligned} \text{Base imposable} &= \text{valor previst a la llei} \times \% \\ \% &= \text{nombre d'anys} \times \%_1 \text{ establert a l'ordenança} \end{aligned}$$

50. Com es gestiona el tribut?

Art. 110 LHL

L'impost el gestiona de l'ajuntament, que pot disposar que el càlcul sigui fet pels mateixos administrats mitjançant una autoliquidació. A més, existeix l'obligació de determinades persones de facilitar informació a l'ajuntament, com pot ser el cas dels notaris.

Els ciutadans han de presentar els documents necessaris en un període de trenta dies hàbils en el cas d'actes *inter vivos* i de sis mesos prorrogables a un any si es tracta d'actes *mortis causa*.

51. Què és l'impost municipal sobre despeses sumptuàries?

Disposició transitòria sisena

Es tracta d'un tribut que grava l'aprofitament de les àrees privades de caça i pesca, qualsevol que en sigui la forma d'explotació. El tribut es merita el 31 de

desembre de cada any i els que han de satisfer-lo són els titulars d'aquest aprofitament. La seva base imposable és l'anomenat valor d'aprofitament cinegètic o piscícola que determina l'administració de l'Estat o de la comunitat autònoma amb competències en la matèria. El tipus de gravamen és d'un 20 per cent i és un tribut gestionat per l'ajuntament.

52. Com es pot establir una taxa? Qui i quan l'ha de satisfer?

Art. 20, 23 i 26 LHL

Anteriorment, ja s'ha definit què és una taxa. Pot constituir un dels recursos tributaris locals tal com es preveu a la llei. Mitjançant una ordenança fiscal que reguli els aspectes fonamentals del tribut i sempre dins de l'LHL, la corporació local pot fer servir aquesta figura com a font d'ingressos. Les diputacions provincials o les entitats supramunicipals també poden establir i exigir aquest tribut.

Hauran de satisfer aquest tribut tots els administrats —persones físiques o jurídiques i entitats— sobre els quals s'estableixi que:

- a) Gaudeixen, utilitzen o aprofiten especialment el domini públic local en benefici particular.
- b) Sol·liciten o resulten beneficiats o afectats pels serveis o les activitats locals que prestin o realitzin les entitats locals.

També es preveu que hi hagi substituïts dels contribuents. La llei estableix que es pot exigir el tribut a subjectes diferents del que rep el servei o s'aprofita del domini públic quan hi ha alguna relació entre ells i en els supòsits que estableix la norma. Per exemple, els propietaris d'habitatges o locals poden fer repercutir les taxes als seus llogaters, que a efectes del tribut esdevenen els substituïts dels propietaris davant de l'ajuntament.

Aquest tribut es meritirà segons el que disposi l'ordenança fiscal. En aquest sentit, pot seguir les pautes següents:

- a) Quan s'iniciï l'ús privatiu o l'aprofitament especial o quan es produeixi la prestació del servei o la realització de l'activitat.

- b) Quan es presenti la sol·licitud que inicia l'actuació o l'expedient.
- c) Cada 1 de gener si es tracta d'una taxa de cobrament periòdic.

S'ha d'assenyalar que aquest tribut no exclou que puguin ser exigibles altres figures, com és el cas de les contribucions especials per establiment o ampliació dels serveis públics.

53. Per a quines prestacions municipals s'ha d'establir una taxa?

Art. 20 i 21 LHL

La llei estableix una llarga llista d'actuacions municipals per a les quals un municipi pot exigir aquest tribut. Es poden fer dos grans grups. D'una banda, les activitats que comporten la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic, com pot ser la construcció en terrenys d'ús públic de pous, la instal·lació de quioscos a la via pública o la coneguda com aparcament en una "zona blava". De l'altra, es fa una llista de possibles serveis pels quals es pot recaptar aquest tribut. Seria el cas de l'expedició de documents per la corporació municipal, de les llicències o de les visites a museus.

No es podran cobrar taxes per serveis públics com l'enllumenat públic, l'abastament d'aigua, la protecció civil, etc., ja que es tracta de serveis obligatoris (art. 21 LHL) i considerats supòsits de no subjecció. La llei també disposa que l'Estat, les comunitats autònomes i els ens locals són exempts de pagament per la utilització privativa o aprofitament especial del domini públic, pels aprofitaments propis dels serveis públics de comunicacions quan s'exploten directament i per tots aquells afectats a la seguretat ciutadana o la defensa nacional.

54. Quin import ha de tenir la taxa?

Art. 24 LHL

La quota que s'ha de satisfer en concepte de taxa depèn del tipus d'actuació administrativa que l'estigui motivant. En el supòsit que es tracti de la utilització

privativa o l'aprofitament especial del domini públic local, s'ha d'estimar el valor de mercat que pot tenir la utilitat derivada de l'ús del domini públic. Si es tracta d'un servei o la realització d'una activitat, no podrà excedir en el seu conjunt del cost real o previsible del servei o activitat de què es tracti o, altrament, del valor de la prestació rebuda. En ambdós casos, l'import pot ser el resultat d'establir una quota fixa, establir una tarifa o de l'aplicació de tots dos mètodes i poden establir-se també mesures que permetin considerar la capacitat econòmica dels obligats.

A més d'aquest sistema genèric de determinació, la llei preveu sistemes més concrets o específics. És el cas, per exemple, de les empreses que exploren serveis de subministrament (electricitat, aigua, comunicacions, etc.) i utilitzen el sòl, el subsòl o el vol. En aquests casos, la quantitat pot ser de l'1,5 per cent dels ingressos bruts procedents de la facturació que s'obtingui per prestar al municipi els serveis en qüestió.

55. Què és l'informe tecnicoeconòmic de la taxa?

Art. 25 LHL

Amb aquest informe s'avalua el valor de mercat o el cost del servei que ha de cobrir la taxa. Ha de tenir els acords d'establiment d'una taxa per utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic o per finançar total o parcialment nous serveis.

56. Com es gestiona el tribut?

Art. 27 LHL

La gestió s'ha de fer per a cada ens que estableix la norma. Per a aquesta finalitat, les entitats locals poden establir convenis de col·laboració amb entitats, institucions i organitzacions representatives de subjectes passius de les taxes per simplificar les tasques de liquidació i recaptació.

57. Com es pot establir una contribució especial? Qui l'ha de satisfer?

Art. 28-30 i 34 LHL

Aquest tribut s'ha d'establir mitjançant una ordenança fiscal que en reguli els elements fonamentals i sempre dins del que estableix la llei. Serà el sistema de finançament no ordinari d'obres públiques o d'ampliació de serveis públics de caràcter local. La mateixa llei defineix què s'ha d'entendre per obres i serveis locals:

- a) Els que es puguin realitzar dins de les competències pròpies per complir amb els fins atribuïts per la llei. No s'hi poden incloure les actuacions relacionables amb béns patrimonials de l'entitat. Les actuacions poden ser realitzades per la corporació o també per organismes autònoms o societats mercantils participades íntegrament per l'entitat local, concessionaris amb aportacions de l'entitat o associacions de contribuents.
- b) Els que realitzin per atribució o delegació d'altres entitats o els assumits per disposició legal.
- c) Els que realitzin altres entitats públiques o els seus concessionaris amb aportacions de l'entitat local.

L'establiment d'aquest tribut ve motivat per la realització per la corporació local de l'obra o servei de què es tracti. Al mateix temps, la llei obliga que la recaptació sigui destinada a cobrir les despeses d'aquesta obra o aquest servei.

Com que es tracta d'un tribut afectat a una actuació administrativa concreta, la llei indica que el seu establiment necessita un acord previ d'imposició per a cada cas concret. L'acord d'ordenació és inexcusable i ha de contenir el cost de l'actuació administrativa, els contribuents i els criteris de repartiment. A aquests efectes, podrà remetre's a l'ordenança general de contribucions especials si hagués estat establerta per l'ajuntament.

Els subjectes que han de cobrir la despesa són persones físiques o jurídiques o entitats amb capacitat tributària de l'art. 35.4 LGT especialment beneficiades per la realització de les obres o l'establiment o

ampliació dels serveis locals que originin l'obligació de contribuir. Com exemple, es poden esmentar els propietaris de béns immobles, les persones o entitats titulars d'explotacions empresarials que es puguin beneficiar per l'actuació pública, etc.

58. Quin import ha de tenir la contribució especial?

Art. 31 i 32 LHL

Aquest tribut té un sistema de determinació de quantia de "quota". S'ha de determinar la despesa que implica l'actuació administrativa. La llei estableix que, mitjançant aquest recurs, es pot finançar fins al 90 per cent del cost de l'actuació administrativa. Una vegada determinat l'import que s'ha de cobrir se'n procedeix a la distribució entre els subjectes que es consideren especialment beneficiats per l'actuació pública.

59. Quins criteris de distribució de la quota es poden utilitzar?

Art. 32 LHL

Els criteris de distribució en quotes de la quantitat que implica la base imposable s'han de regular tenint en compte la classe i naturalesa de les obres i serveis. No es tracta d'una regulació totalment ampla sinó que el legislador estableix unes regles. Per exemple, considera que un mòdul de repartiment pot consistir en els metres lineals de façana dels immobles, la seva superfície, el seu volum edificable i el seu valor cadastral. Si es tracta de millorar el servei d'extinció d'incendis, es poden tenir en compte les primes que del municipi reben les entitats o societats que puguin cobrir el risc.

60. Es pot exigir la contribució especial abans de la prestació del servei públic o només en el moment de realitzar la prestació?

Art. 33 LHL

Les contribucions especials es meriten en el moment en què les obres s'hagin executat o el servei hagi co-

mençat a prestar-se. Ara bé, es pot aprovar l'acord concret d'imposició i ordenació del tribut exigint una bestreta per començar les actuacions. Una vegada hagin acabat les obres o hagi començat el servei s'hauran de fer liquidacions definitives compensant les bestretes que s'hagin fet.

61. Com es gestiona el tribut?

Art. 35 LHL

Seguint el que disposa la norma, la gestió s'ha de fer mitjançant la notificació als contribuents de les respectives liquidacions per la corporació local que executi les obres o estableixi o amplii el servei en qüestió. Havent-hi participació econòmica d'un altre ens en l'actuació pública, continuarà gestionant el tribut qui efectivament i directament faci l'actuació administrativa.

62. Es poden revisar els actes administratius-tributaris locals?

Art. 14 LHL

Els actes administratius-tributaris locals es poden revisar o bé d'ofici o bé a instància de part. En el primer cas, la corporació local mateixa porta a terme la revisió de l'acte per solucionar els defectes que, des d'un punt de vista jurídic, pot tenir. Així mateix, procedeix a aquesta revisió quan es tracti de realitzar la devolució d'ingressos indeguts o la rectificació d'errors materials. La revisió de l'acte no es podrà produir quan hagi sentència ferma.

Per instància de part, els actes són revisables mitjançant l'anomenat recurs de reposició, que és previ al contenciós-administratiu i serà resolt per l'òrgan de l'entitat que hagi dictat l'acte administratiu impugnat. Per aquest recurs es poden revisar tots els actes dictats per les entitats locals relacionats amb la gestió que fan dels seus recursos (tributaris o de dret públic). L'administrat té un mes per interposar-lo des del dia següent de la notificació de l'acte de què es tracti. L'ha de resoldre el mateix òrgan que va dictar l'acte objecte de revisió i, per fer-ho, també compta

amb un termini d'un mes. Després d'aquest recurs la llei no en preveu un altre, sinó que l'administrat haurà d'interposar, si ho decideix, un recurs contenciós-administratiu.

L'art. 137 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, permet que els municipis enumerats al seu art. 121 (p. ex. els que superen els 250.000 habitants o són capital de província amb més de 175.000 habitants) creïn un òrgan municipal especialitzat en la revisió tributària, de caràcter col·legiat i que funcioni com un tribunal economicoadministratiu. En aquest cas, el particular pot escollir, en el mes que té per recórrer, entre el recurs de reposició ja explicat i el recurs davant de l'òrgan col·legiat. Ara bé, si presenta el primer, abans d'anar al contenciós-administratiu, haurà de presentar el seu cas a l'òrgan col·legiat.

63. Quan s'han de satisfer les obligacions tributàries?

Art 12 LHL

Art. 62 LGT

La recaptació de les diferents obligacions tributàries es farà d'acord amb com s'hagi establert a les ordenances fiscals que, en tot cas, hauran de seguir i desenvolupar la legislació general que hi hagi sobre aquesta qüestió. Seguint-la, s'ha de diferenciar entre dos períodes de pagament: el període voluntari d'ingrés i el període executiu.

Durant el període voluntari, el ciutadà que satisfà l'import complet del tribut serà alliberat del deute tributari sense cap altra conseqüència. Si el satisfà fora d'aquest període ja es meriten altres conceptes com poden ser els interessos de demora o recàrrecs executius.

64. Com es pot aplicar el procediment de cons-trenyiment?

Art. 12.1 LHL

Art. 163 i seg. LGT

Durant el període executiu i sempre que el deute tributari hagi estat quantificat o liquidat, sigui exigible i

el període per fer-ho hagi vençut, la corporació local pot fer servir l'anomenat procediment de constrenyiment. Es tracta d'un procediment administratiu executiu pel qual l'Administració pot obtenir, sense recórrer als tribunals, determinats drets de crèdit com són els tributaris.

Aquest procediment comença amb l'anomenada providència de constrenyiment, que posa en coneixement de l'administrat al començament del procés, recarrega amb un 10 per cent el deute tributari i obre un nou període de pagament. Si el nou període no és atès, el recàrrec és del 20 per cent i s'obre la possibilitat de l'embargament de béns.

65. Pot sancionar la corporació local per incompliment de l'obligació tributària?

Art. 11 LHL

Les corporacions locals poden exercir la potestat sancionadora en matèria de tributs. Per a fer-ho hauran d'aplicar el règim d'infraccions i sancions i el procediment que regula l'LGT.

66. Es poden delegar les competències de gestió tributària? Es poden crear òrgans específics de gestió tributaria municipal?

Art. 7 LHL

Les entitats locals poden delegar –a la comunitat autònoma o a altres ens locals en el territori de les quals estiguin integrats– les facultats de gestió, liquidació, inspecció i recaptació tributaries atribuïdes per la llei; també pel que fa a la resta d'ingressos públics.

L'art. 135 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, permet que els municipis enumerats al seu art. 121 creïn un òrgan municipal especialitzat en la gestió tributaria.

Tercera part:
**qüestions sobre
ingressos no tributaris**

67. Què és un preu públic?

Art. 41-47 LHL

El preu públic és un altre dels recursos que pot fer servir la corporació local per a l'obtenció d'ingressos. El seu pressupòsit de fet és la prestació de serveis o la realització d'activitats de competència local. L'hauran de satisfer aquells ciutadans que s'hagin beneficiat dels serveis o activitats fets per la corporació local en el moment d'iniciar-se. L'import del preu haurà de ser, com a mínim, el cost del servei prestat, encara que es poden adoptar mesures que rebaixin aquesta quantitat per motius d'interès públic. La seva recaptació pot fer-se executivament pel procediment de constrenyiment.

L'establiment o la modificació dels preus correspon al ple i es poden atribuir als organismes autònoms o consorcis.

68. Quines diferències té amb una taxa?

A diferència de les taxes, el preu públic no es pot considerar un tribut. A més, no pot ser exigít quan es tracta de serveis públics o actuacions que només fa la corporació perquè així ho ha previst l'ordenament o que l'administrat ha de rebre obligatòriament. Una altra diferència es trobaria en la seva quantificació, ja que la taxa ha de cobrir com a màxim el cost del servei i el preu públic pren aquesta referència com un mínim.

69. Què són els ingressos patrimonials i de dret privat?

Art. 2.1.a i 3 LHL

A la llei, aquest tipus d'ingressos s'identifiquen amb:
a) els rendiments o el producte de qualsevol tipus de-

rivats del seu patrimoni; b) l'import obtingut amb la venda de béns integrants del patrimoni; i c) les adquisicions a títol d'herència, llegat o donació.

Per patrimoni de l'ens municipal s'ha d'entendre, en general, el que està constituït pels béns de la seva propietat, així com pels drets reals o personals de què siguin titulars. Aquests béns, a més, han de ser valors econòmicament i no han d'estar afectes a un ús o servei públic. Aquests béns poden ser categoritzats en diferents tipus.

- *De domini públic*: són els destinats a l'ús o el servei públic i els ingressos que poden procurar no poden ser, en cap cas, de dret privat.
- *Comunals*: tenen el mateix caràcter que els anteriors però són aprofitats pel comú dels veïns.
- *Patrimonials*: tota la resta; i el seu aprofitament o explotació genera ingressos de dret privat.

70. Què són les subvencions?

Art. 2.1.b i 40 LHL

Es tracta d'ingressos extraordinaris i condicionats al finançament d'una despesa concreta. No es poden convertir en un recurs ordinari per definició perquè el finançament local es basa en el tributs, les participacions en recursos i els tributs cedits. Aquests ingressos tenen l'objectiu de finançar obres i serveis i no poden ser destinats a altres atencions.

Exemples de subvencions els ofereixen, per exemple, les rebudes per les diputacions i destinades al finançament dels plans provincials de cooperació a les obres i serveis de competència municipal; també les que poden rebre les entitats locals per al finançament del transport col·lectiu urbà.

Els ajuntaments poden disposar dels seus recursos per realitzar programes de subvencions dins de les seves competències materials ajustant-se a la legislació vigent sobre la matèria.

71. Com es regulen les subvencions?

En general, les subvencions responen a un pla d'actuació de foment d'activitats previst per l'organisme

que les concedeix (Estat, comunitats autònomes i ens locals). Conseqüentment, es dictaran unes bases a les quals es preveuran (dit d'una manera sumària) els requisits que han de reunir, com els beneficiaris, el procediment de concessió, els objectius a què s'ha de dedicar la quantitat, el termini d'execució, etc. El règim jurídic general que ordena aquesta despesa és la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

72. Com es justifiquen les subvencions?

Art. 40.2 LHL

El compliment de les condicions i la consecució dels objectius previstos s'han de justificar d'acord amb la normativa que estableix les subvencions. Es pot fer amb el compte justificatiu de la despesa realitzada o presentant els estats comptables. En tot cas, s'han d'incloure els justificants de despesa o qualsevol altre document que acrediti el compliment de l'objecte de la subvenció pública.

La manca de la justificació deguda o la no dedicació de l'ingrés a l'objectiu fixat pot suposar que s'hagi de retornar la subvenció obtinguda o compensar amb altres subvencions futures o transferències. Aquesta mesura correctora s'ha d'aplicar sens perjudici de les responsabilitats que es puguin determinar.

73. Què és el crèdit públic?

Art. 2.1.f i 48-55 LHL

Els ens locals poden obtenir ingressos del crèdit públic, és a dir, poden concertar préstecs de qualsevol naturalesa o comprometre el seu crèdit amb la concessió d'aval a tercers. No obstant això, aquestes operacions estan sotmeses a limitacions, atesa la incidència que tenen en els objectius de política econòmica general. Cal tenir en compte que el nivell d'endeutament de l'ens local s'incorpora al que tenen el conjunt dels ens públics, factor que influeix a l'economia. Un dels límits a l'endeutament és el principi d'estabilitat pressupostària, pel qual els ens públics han de controlar el dèficit.

74. Quines formes de crèdit públic hi ha?

Art. 49.2, 51 i 53 LHL

Les operacions de crèdit es poden classificar pel seu tipus o termini d'amortització. Pel primer criteri es diferencien:

- a) Emissió pública de deute: per aquest sistema l'ens públic disposa de l'obtenció del préstec al mercat mitjançant valors negociables.
- b) Contractació de préstecs o crèdits: en aquest cas l'ens públic concerta amb un altre l'obtenció dels ingressos de manera singular.

Si es classifica pel termini:

- a) Operacions a curt termini: operacions la duració de les quals no excedeix un any. Es destinen a cobrir dèficits transitoris de tresoreria que han de ser atesos amb els recursos ordinaris del pressupost.
- b) Operacions a llarg termini: operacions la duració de les quals és igual o superior a un any. La seva destinació normal és el finançament d'inversions, encara que poden concertar-se per substituir total o parcialment altres operacions de crèdit de la mateixa naturalesa.

75. Hi ha límit per al finançament local amb el recurs del crèdit?

El Reial decret legislatiu 2/2007, de 28 de desembre, sobre l'estabilitat pressupostària, estableix als seus articles 19 a 25 la disciplina que han de seguir els ens locals en relació amb el recurs del crèdit. És una condició imprescindible aconseguir els objectius d'estabilitat pressupostària que determini el Ministeri d'Economia i Hisenda per evitar el dèficit pressupostari, per tal d'obtenir l'autorització necessària per recórrer a l'endeutament mitjançant operacions de crèdit i emissions de deute.

Com exemple, el Reial decret llei 8/2010, de 20 de maig, pel qual s'adopten mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic, estableix en el seu art. 14.2 la prohibició que les entitats locals utilitzin aquest recurs fins al 31 de desembre de 2011.

76. Què és la cessió d'impostos de l'Estat?

Art. 112 a 117 LHL

Des de l'Estat es cedirà part de la recaptació percebuda mitjançant determinats tributs que no ha estat cedida a les comunitats autònomes. Concretament es determina que es cedeix un percentatge de l'IRPF, de l'IVA o dels impostos especials que es puguin recaptar al territori del municipi.

La recaptació dels diferents tributs dins del municipi es determina mitjançant l'aplicació de diferents criteris depenent del tribut de què es tracti, per exemple: si és l'IRPF, es considera que se cedeix part del tribut que es recapta dels residents al municipi o, si es tracta de l'IVA, se cedeix d'acord amb l'índex de consum dins de la comunitat autònoma a què pertanyin el municipi i la seva població.

77. Quins ajuntaments en són beneficiaris? I quins altres ens locals?

Art. 111, 135-139 LHL

La cessió de tributs de l'Estat no ha estat dissenyada com a recurs de qualsevol ens local. És limitada a aquells municipis que siguin capitals de província o de comunitat autònoma o que tinguin una població de dret igual o superior a 75.000 habitants. La cessió de recaptació d'impostos de l'Estat també s'ha regulat en relació amb les diputacions provincials.

78. Què és la participació dels ens municipals en els tributs de l'Estat o de les comunitats autònomes?

Art. 142 CE

Art. 2.1.c, 118-126 i 140-146 LHL

Art. 156 LHL

La suficiència financera dels ens locals ha de garantir-se mitjançant la seva participació en tributs tant estatals com autonòmics. Les lleis desenvolupen aquesta previsió regulant diferents línies de participació. Per exemple, l'LHL preveu, d'una banda, un sistema de participació pels municipis que s'identifiquen amb

les característiques anteriors (amb cessió de recaptació); d'altra banda, regula el sistema de participació de tots els municipis en els tributs de l'Estat a través del Fons Complementari de Finançament. El sistema de participació també ha estat previst per a les diputacions provincials, tant amb la cessió de recaptació de tributs estatals com en un Fons Complementari de Finançament.

79. Poden participar altres ens dels pressupostos municipals

La participació en els pressupostos és un mecanisme que no només es fa servir com un recurs pels municipis i províncies. També es preveu en cas d'ens amb un àmbit territorial inferior al municipi o d'entitats descentralitzades. Per al seu finançament no poden establir impostos propis, ni participar en els pressupostos de l'Estat. D'acord amb això, l'art. 79.1.c del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, estableix que l'acord municipal de constitució ha de determinar la participació de l'ens descentralitzat en els recursos municipals.

80. Poden establir-se prestacions personals obligatòries per als administrats?

Art. 128 i 130 LHL

Els ajuntaments amb població de dret no superior a cinc mil habitants poden imposar prestacions personals i de transport. L'objectiu és la realització d'obres de competència municipal o que hagin estat cedides o transferides. D'aquesta manera, el municipi no exigeix als veïns els diners per cobrir les despeses de les obres. Imposa participar-hi directament en l'execució aportant el seu treball o elements de transport.

81. Què són les transferències?

Les transferències com a tals no figuren entre els recursos de les hisendes locals. Fan referència als moviments d'ingressos que poden haver-hi entre diferents

ens públics originats en fer efectius recursos com les participacions en tributs o la cessió. Un exemple poden ser el ingressos que es reben des de fons previstos al sistema de finançament local.

82. Què és el Fons de Cooperació Local?

Art. 197, Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya

Les participacions dels ens locals en els ingressos estatals i autonòmics i en les subvencions incondicionades constitueixen el que es coneix com Fons de Cooperació Local, que és distribuït per la Generalitat. Un dels seus objectius és fomentar la constitució de comunitats i mancomunitats de municipis.

83. Com es regula?

Art. 197 i 198, Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya

El va regular la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, i actualment és regulat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril. Aquest fons es distribueix entre les entitats locals d'acord amb els criteris que estableixi la llei anual de pressupostos.

84. Quina garantia s'ha de prestar a cada adjudicació d'obres?

Art. 83 i 84, Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic

S'ha establert que per als contractes amb l'Administració pública és necessari que els adjudicataris presentin una garantia que ha de cobrir una part del pressupost d'execució de l'obra (el 5 per cent del pressupost, exclòs l'IVA). És obligatòria excepte en supòsits en què la llei permet que no s'hagi d'exigir com, per exemple, en el subministrament de béns consumibles que han d'entregar-se abans del pagament del preu. En cas per a la contractació d'obres o la concessió

d'obres públiques. Les garanties poden ser, principalment, de tres tipus:

- a) En metàl·lic o en valors de deute públic, que s'han de dipositar a la caixa de l'ens local que faci la funció de caixa per a la consignació de depòsits.
- b) Amb un aval prestat per bancs, caixes d'estalvi, cooperatives de crèdit, establiments financers de crèdit o societats de garantia recíproca autoritzats.
- c) Per contracte d'assegurança de caució amb una entitat asseguradora autoritzada.

85. Què és la garantia provisional? I la garantia definitiva?

Art. 91, Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic

Les garanties es presenten en dues formes: provisionals i definitives. Les primeres són necessàries per concórrer en els procediments d'adjudicació d'obres i es retornen als concursants quan hi ha l'adjudicació. Les segones consisteixen en la garantia que, com estableix la llei, han de presentar el o els adjudicatari del contracte d'obra una vegada s'ha fet el concurs.

86. Es pot modificar l'adjudicació d'un contracte d'execució d'obra?

Art. 202 i 217, Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic

Sí que es pot modificar, però dins d'uns límits. Només es poden introduir modificacions per raons d'interès públic en els elements que l'integren. Aquestes raons es donaran sempre que es deguin a necessitats noves o causes imprevistes. La corporació ho haurà de justificar degudament a l'expedient.

87. En quin percentatge pot modificar-se el preu de la contractació d'execució d'obres?

Art. 92 quater 3.d, Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic

El contracte d'execució d'obres pot ser modificat en els termes establerts a la llei que regula la contractació. Ara bé, hi ha la precaució que aquesta no suposi un canvi radical en el projecte inicial. Això s'esdevé si les modificacions, encara que successives, impliquen aïlladament o conjuntament alteracions en el preu del contracte superiors, en més o en menys, a un 10 per cent del preu original excloent l'IVA o representen una alteració important del projecte inicial. Si això es produeix, la conseqüència serà la resolució del contracte d'execució d'obres.

88. Què és el PUOSC?

Aquestes sigles fan referència al Pla únic d'obres i serveis de Catalunya. Es tracta d'un fons pel finançament d'obres municipals que es distribueix d'acord amb els criteris i condicions marcades per la llei que el regula. El seu finançament prové de les aportacions que poden fer la Generalitat i els mateixos ens locals, que s'han de convertir en subvencions per al finançament dels diferents projectes.

89. A més de l'Estat i la Generalitat, puc demanar ajuts a les diputacions?

Les diputacions provincials realitzen actuacions amb els ens locals de la província. Entre els seus objectius està millorar l'eficiència a l'hora de gestionar els recursos públics destinats al finançament de les polítiques locals. En aquesta línia, un dels seus instruments d'actuació és l'atorgament d'ajuts i subvencions als municipis. Cada una de les quatre diputacions té el seus propis plans de subvenció.

Quarta part:
**qüestions relatives als
pressupostos locals**

90. Què és un pressupost?

Art. 162 i 163 LHL

Art. 112.1 LBRL

El pressupost és el document elaborat per l'ens local en què es recullen, de manera xifrada, conjunta i sistemàtica, les obligacions que, com a màxim, es poden reconèixer i les previsions dels drets que es liquidaran durant el corresponen exercici. Aquest contingut estarà referit tant a l'ens local, com als organismes autònoms i a les societats mercantils de les quals siguin únics titulars els ens públics.

91. Quines funcions té un pressupost?

Art. 162 LHL

El pressupost té la funció de recollir, en xifres i de manera conjunta i sistemàtica, les obligacions i els drets que componen la hisenda local, així com els fluxos monetaris que poden comportar durant l'any de la seva execució. Però també té un valor normatiu molt important, perquè regula l'activitat financera de l'ens durant l'exercici.

Ara bé, el valor normatiu és diferent depenent de si es regulen els ingressos o les despeses. Pel que fa als ingressos, el pressupost implica una mera previsió amb valor informatiu. Les xifres que es relacionen amb els drets poden variar durant l'any en què s'executa el pressupost.

No és igual la funció del pressupost anyal pel que fa a les despeses. En aquesta part del pressupost, el document té l'efecte d'establir el màxim de despesa que pot cobrir l'ens local durant l'any d'execució del pressupost. Es pot considerar que el pressupost implica una autorització a la despesa. Els possibles canvis o modificacions hauran de fer-se d'acord amb el

que estableix l'LHL i comporta una modificació de la norma pressupostària.

92. Quina és la normativa aplicable?

El marc normatiu en el qual s'ha de desenvolupar el pressupost local està format fonamentalment pels Art. 112 i 113 de l'LBRL i els art. 162 a 193 de l'LHL. S'hi ha d'afegir el que disposa el Reial decret legislatiu 2/2007, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'estabilitat pressupostària.

A aquestes normes s'hi han d'afegir els reglaments que desenvolupen la matèria. A tall d'exemple, es pot esmentar el Reial decret 500/1990, de 20 d'abril, pel qual s'estableix el Reglament pressupostari dels ens locals.

93. Quins són els principis pressupostaris polítics dels pressupostos?

Art. 31.2 CE

La regulació del pressupost té unes referències bàsiques a seguir, que són els principis pressupostaris. En el nostre ordenament es podrien diferenciar dos tipus de principis: els polítics i els econòmics o formals. Els primers es troben a l'art. 31.2 de la CE, quan esmenta que la despesa pública ha de suposar una assignació equitativa dels recursos públics. Així mateix, estableix que tant la programació com l'execució han de respondre a criteris d'eficiència i economia. El text constitucional preveu que l'assignació dels recursos es faci amb l'idea de fer efectius els drets dels ciutadans que tinguin relació amb les competències locals. Ara bé, no s'ha de perdre el caire limitat dels recursos, amb la qual cosa s'imposen els criteris d'eficiència (utilització de la menor quantitat de recursos possible per aconseguir el màxim de resultats) i d'economia (utilització racional dels recursos). L'objectiu bàsic de l'activitat de despesa és que la distribució dels recursos sigui justa, afavoreixi aquells que mostren unes capacitats econòmiques pròpies més deficientes i procuri la realització dels principis socials i econòmics del nostre ordenament; en tot cas, de manera

equilibrada amb la racionalitat en la utilització dels recursos públics.

94. Quins són els principis pressupostaris econòmics dels pressupostos?

Art. 112 LBRL

Art. 163, 172, 173.5 i 176 LHL

Amb els principis econòmics es fa referència als criteris bàsics per a la formalització del document pressupostari. Es poden identificar els principis d'unitat, universalitat, anualitat i especialitat.

- 1) *Principi d'unitat*: imposa que s'aprovi un únic document pressupostari. Cal dir que en el moment de l'elaboració es presenten pressupostos parcials que, posteriorment, han de ser sistematitzats en un sol document a presentar al ple.
- 2) *Principi d'universalitat*: tots els ingressos i totes les despeses han de ser recollides dins del document. D'aquest principi se'n deriven criteris d'organització del pressupost com:
  - i. *Principi d'unitat de caixa*: se centren tots els recursos financers a la tresoreria de l'ens local.
  - ii. *Principi de no afectació*: la totalitat dels ingressos són afectats a la satisfacció del conjunt de les obligacions.
  - iii. *Principi de pressupost brut*: els drets liquidats i les obligacions reconegudes s'apliquen als pressupostos pel seu import íntegre.
- 3) *Principi d'anualitat*: aquest principi té dues vessants. D'una banda, implica que el pressupost ha de ser executat en un any natural, de manera que cada any se n'ha d'aprovar un de nou. D'altra banda, comporta el criteri d'imputació d'ingressos i despeses, de manera que s'hi han de recollir els drets liquidats i les obligacions reconegudes durant l'any d'execució.
- 4) *Principi d'especialitat*: fa referència al contingut de l'autorització que es dona amb l'aprovació i implica un límit triple:
  - i. *Especialitat qualitativa*: els crèdits pressupostaris només es poden destinar a la finalitat específica per a la qual han estat autoritzats.

- ii. *Especialitat quantitativa*: els crèdits autoritzats tenen caràcter limitador i vinculant. No es poden adquirir compromisos de despesa per una quantia superior als crèdits.
- iii. *Especialitat temporal*: amb càrrec als crèdits només es poden contraure obligacions derivades d'adquisicions d'obres i serveis que es facin l'any natural de l'exercici pressupostari.

95. Què vol dir “equilibri pressupostari formal”?

Art. 164.5 LHL

L'equilibri pressupostari formal suposa que els diferents documents o pressupostos parcials que componen el pressupost de l'ens local han d'aprovar-se sense dèficit inicial. La quantitat d'ingressos previstos ha de cobrir les despeses que es pretenen afrontar.

96. Què vol dir “equilibri pressupostari material”?

L'equilibri pressupostari material és l'objectiu que imposa el Reial decret legislatiu 2/2007, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'estabilitat pressupostària. No només l'aprovació ha de ser sense dèficit, sinó que també ho ha de ser l'execució del pressupost, de manera que al moment del tancament no es produeixi una situació de dèficit pressupostari de l'ens local.

97. Què s'entén per “dèficit zero”?

Amb aquesta expressió es fa referència a l'absolut equilibri dels comptes públics quan els ingressos no són superats per les despeses.

98. Què és el principi d'estabilitat pressupostària?

Art. 165.1 LHL

El principi comporta la prohibició de situacions de dèficit dels pressupostos locals. Es refereix tant a la fase d'aprovació com a la d'execució del pressupost. El govern de l'Estat és el que té encomanada la funció

de controlar el compliment del principi d'estabilitat, per la qual cosa requereix informació de les entitats locals. En cas d'incompliment, haurà d'iniciar-se un reequilibri dels pressupostos en un període de tres anys. En qualsevol cas, el compliment del principi es té en compte a efectes d'autoritzar la realització d'operacions de crèdit i d'emissions de deute.

99. Quines són les fases del cicle pressupostari? Quin n'és el contingut?

Art. 112 LBRL

Art. 168 LHL

Art. 36, Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible

El pressupost general de l'ens local es forma a través d'una sèrie d'etapes durant les quals se succeeix l'acció de diversos ens que desenvolupen diferents tasques. Les fases són:

- 1) *Fase d'elaboració*: la formació del projecte de pressupost general correspon al president de l'entitat territorial. L'expedient que es forma es compon de:
  - i. Els pressupost de l'entitat, que elabora el president mateix.
  - ii. Els pressupostos dels organismes autònoms, realitzats per l'òrgan previst als estatuts.
  - iii. Els estats de previsió de les societats mercantils íntegrament participades i de les entitats públiques empresarials, formulats per l'òrgan que tingui la competència en els estatuts.Aquests dos últims ens han de remetre els seus pressupostos, els seus estats de previsió i la seva documentació abans del 15 de setembre.
- 2) *Fase d'estudi*: una vegada s'ha format el projecte és objecte d'informe per la Intervenció. La remissió s'efectua de manera que tota la documentació pugui ser objecte d'estudi durant un termini no inferior a deu dies. Ha de fer-se un informe abans del 10 d'octubre.
- 3) *Fase d'aprovació inicial i exposició pública*: el president de l'entitat, abans del 15 d'octubre, ha de remetre la documentació pressupostària.

L'acord d'aprovació requereix majoria simple i és únic per a tot el document pressupostari.

- 4) *Fase de publicació per reclamacions*: el pressupost general s'exposa al públic, previ anunci al butlletí oficial de la província. Els interessats el poden examinar i, si escau, presentar les reclamacions oportunes davant del ple de l'entitat en quinze dies. Les reclamacions només poden relacionar-se amb (que):
  - i. L'elaboració i aprovació no ha seguit la llei.
  - ii. L'omissió del crèdit necessari per complir obligacions exigibles en virtut de llei o títol legítim.
  - iii. Una manifesta insuficiència dels ingressos en relació amb les despeses o bé d'aquestes respecte de les necessitats a cobrir.
- 5) *Fase d'aprovació definitiva i publicació*: si hi ha reclamacions, s'han de resoldre en un mes i, si no n'hi ha, es dona per aprovat definitivament. En qualsevol cas ha de ser abans del 31 de desembre. Després s'ha de procedir a la publicació al butlletí oficial de la província. Se n'ha de trametre còpia a l'Administració de l'Estat i de la comunitat autònoma. Entra en vigor l'1 de gener de l'exercici corresponent.
- 6) *Fase d'execució*: la fase d'execució suposa l'aplicació del pressupost. Implica una autorització al president perquè realitzi una activitat de despesa. No és ampla, sinó que es limita a la quantitat prevista al pressupost, als objectius a cobrir i al temps que implica l'exercici pressupostari.

Tancament i liquidació: l'exercici pressupostari es tanca el 31 de desembre de cada any. Els drets liquidats pendents de cobrament i les obligacions pendents de pagament resten a càrrec de la tresoreria. L'ens local, a més, ha de realitzar un document de liquidació dels pressupostos executats que ha d'aprovar el president i ser informat per la Intervenció. Se'n dona compte al ple i es trameta a l'Administració de l'Estat i de la comunitat autònoma.

La Llei d'economia sostenible ha previst un mecanisme pel cas en què l'esmentat informe no s'hagi

remés abans del mes de març de l'exercici següent a l'executat. El Ministeri d'Economia i Hisenda pot tenir la participació en els pressupostos generals de l'Estat que correspongui a l'ajuntament en qüestió.

100. Què succeeix si el 31 de desembre el pressupost encara no és aprovat?

Art. 169.6 LHL

El principi d'annualitat estableix que el pressupost ha d'estar aprovat per tenir efectes des de l'1 de gener de cada any. Hi ha la possibilitat, malgrat això, que no s'hagi pogut aprovar en el temps degut. L'LHL preveu que en aquest cas es produirà la pròrroga de l'anterior pressupost vigent en els seus crèdits inicials i fins l'entrada en vigor del nou pressupost.

101. Quin és el contingut de l'expedient del pressupost?

Art. 164-166 i 168 LHL

El nucli essencial del contingut del pressupost és l'estat de despeses i l'estat d'ingressos de l'entitat local. Aquests estats han de ser inclosos en tres documents que formen el pressupost general:

- a) Pressupost de la mateixa entitat.
- b) Pressupost dels organismes que en depenen.
- c) Els estats de previsió de despeses i ingressos de les societats mercantils els capitals de les quals siguin de la corporació.

A aquesta documentació s'hi han d'afegir les anomenades "bases d'execució", que exposaran l'adaptació de les disposicions generals en matèria pressupostària a l'organització i les circumstàncies pròpies de l'entitat.

A aquest primer grup de documents s'hi han d'afegir els següents annexos:

- a) Els plans i programes d'inversió i finançament, per un termini de quatre anys, que formuli la corporació.
- b) Els programes anuals d'actuació, inversió i finançament de les societats mercantils de la corporació.

- c) L'estat de consolidació del pressupost de la mateixa entitat amb els de tots els organismes autònoms i les societats mercantils.
- d) L'estat de previsió de moviments i situació del deute compresiu del detall d'operacions de crèdit i endeutament pendents de reemborsament al principi de l'exercici.
- e) Les previsions de noves operacions de crèdit.

102. Quins són els documents i informes preceptius?

Art. 168 LHL

L'expedient de pressupost ha de ser format pel president de l'entitat municipal. La informació que aporta s'ha de completar, a més, amb:

- a) Memòria explicativa del contingut i de les principals modificacions que presenti en relació amb el vigent.
- b) Liquidació del pressupost de l'exercici anterior i avanç de liquidació del corrent al menys en un període de sis mesos.
- c) Annex del personal de l'entitat local.
- d) Annex de les inversions a realitzar durant l'exercici.
- e) Informe economicofinancer. És un estudi dels fonaments de les previsions d'ingressos i de les operacions de crèdit, la suficiència dels crèdits per atendre les obligacions exigibles i les despeses de funcionament dels serveis.

103. Quines són les bases d'execució del pressupost?

Art. 165.1 LHL

Amb l'exercici de la potestat reglamentària els ens locals poden elaborar les anomenades bases d'execució. Contenen l'adaptació de les disposicions generals en matèria pressupostària a l'organització i les circumstàncies de l'entitat, així com les necessàries per a la seva gestió. Establirà les prevencions oportunes o convenients per a la millor realització de les despeses i recaptació dels recursos. No poden implicar

modificacions del que està legislat per l'administració econòmica ni preceptes d'ordre administratiu que necessitin un procediment que no s'identifiqui amb el pressupost.

104. Quan s'aproven les bases?

S'han d'aprovar juntament amb el document pressupostari i tenen una vigència limitada a l'exercici pressupostari.

105. Què fa l'interventor de l'ajuntament?

Art. 214.1 LHL

Art. 136 LBRL

L'activitat econòmica que realitza la corporació local està sotmesa a diversos controls, dels quals destaca el control intern que en farà l'Interventor. L'interventor és un funcionari que té encomanada la tasca de fiscalitzar l'activitat d'ingrés i despesa.

L'activitat econòmica que pot realitzar un ajuntament identificat amb els de gran població (per exemple, els de 250.000 habitants o de 175.000 habitants si són capital de província, entre d'altres de l'art. 121 de l'LBRL) disposen d'un organisme intern per a aquesta funció de control, anomenat Intervenció General Municipal.

106. Quines són les formes de fiscalització?

Art. 213 i 214 LHL

La funció de control de la despesa té tres dimensions:

- a) *Funció interventora*: suposa el control des d'un punt de vista de la llei. Es comproven tots els actes de l'activitat econòmica de la corporació que donin lloc al reconeixement i la liquidació de drets i obligacions o despeses de contingut econòmic. També els ingressos i els pagaments, així com la recaptació, la inversió i l'aplicació en general dels cabals públics administrats.
- b) *Funció de control financer*: té l'objectiu de comprovar el funcionament dels serveis de les entitats locals des d'una perspectiva economi-

cofinancera. El control es realitza mitjançant auditories a fer d'acord amb la normativa que les regula pel sector públic.

- c) *Funció de control d'eficàcia*: la seva finalitat és comprovar de forma periòdica el grau de compliment dels objectius, així com de l'anàlisi del cost de funcionament i del rendiment dels respectius serveis o inversions.

En conclusió, amb el control intern es realitza una revisió de l'activitat financera de la corporació des d'una triple perspectiva. Legislativa, quan ens referim a la funció interventora; econòmica, si ens referim a un control financer; i, finalment, d'anàlisi de l'eficiència i eficàcia de l'assignació de recursos.

107. Què és el control previ?

Art. 214 i 219 LHL

El control previ s'identifica amb la funció interventora des d'un punt de vista de la legalitat dels actes de despesa. Temporalment, es realitza abans de formalitzar una resolució sobre la despesa de què es tracti. Es tracta d'un control formal, en què es constata la correcció de la documentació que integra l'expedient, i material, que verifica que s'ha produït efectivament la despesa, el pagament o la situació en qüestió.

Aquesta fiscalització prèvia es dispensa en casos com despeses en material no inventariable, contractes menors, periòdics o de tracte successiu una vegada s'ha intervingut la despesa corresponen al moment inicial. Així mateix, en les despeses inferiors a 3.005,06 € sempre que es facin efectius pel sistema de bestretes de caixa.

També és possible que el president proposi –i que el ple aprovi– que la intervenció se centri només en determinades condicions, de manera que es doni lloc a una intervenció limitada. En aquesta línia de fer més àgil la gestió, hi ha la possibilitat de substituir la fiscalització prèvia de drets pel control propi de l'anotació comptable i per actuacions de comprovació posteriors, com per exemple les auditories.

108. En què consisteixen les objeccions de la Intervenció?

Art. 215 a 218 LHL

La Intervenció pot expressar les seves discrepàncies amb la gestió que es fa dels cabals públics mitjançant les anomenades objeccions. Són documents que recullen el desacord d'aquest òrgan de control intern sobre el fons o la forma dels actes, documents o expedients examinats. S'han de fer abans de l'adopció de l'acord o la resolució.

Els seus efectes depenen de si el que es controla és un dret de l'ens públic o una disposició de despesa. En el primer cas, s'ha d'incloure a l'expedient però no se'n suspèn la tramitació. En el segon se'n pot suspendre la tramitació; la suspensió no s'aixecarà fins que sigui resolta la qüestió.

Si l'òrgan al qual afecta l'objecció hi està en desacord, correspon al president de l'entitat resoldre la discrepància. La seva decisió té caràcter executiu. L'interventor farà un informe per al ple de totes les resolucions contràries a les objeccions que pugui fer el president. S'hi ha d'incloure també un resum de les principals anomalies en matèria d'ingressos.

109. Què és el control posterior o extern?

Art. 233 LHL

Els comptes que executa la corporació local, a més d'estar controlats per la Intervenció durant el procediment de despesa, són controlables a posteriori pel Tribunal de Comptes estatal i pel Síndic de Comptes de Catalunya.

110. Quines funcions fa el tesorero?

Art. 196 LHL

Les funcions del tesorero són diverses, encara que es podrien resumir en una: portar el control dels fluxos monetaris d'entrada i sortida provocats pel pagament de les obligacions i el cobrament dels drets. Concretament, la tresoreria municipal:

- a) Recapta els drets i paga les obligacions.

- b) Serveix al principi d'unitat de caixa, ja que centralitza tots els fons i valors generats per operacions pressupostàries i extrapressupostàries.
- c) Distribueix en el temps les disponibilitats de diners per a la puntual satisfacció de les obligacions.
- d) Respon dels avals contrets.
- e) Realitza totes les funcions que es puguin relacionar amb les esmentades.

111. Què és un pla de tresoreria?

Art. 196.1.d LHL

És el document que realitza el tresorer per organitzar en el temps els cobraments i el pagaments que ha de realitzar la corporació local. Cal tenir en compte que els fluxos monetaris no necessàriament han de ser uniformes. Durant la seva gestió poden succeir-se moments de manca de liquiditat o d'excedents de tresoreria. La llei permet que en cas de dèficit temporal es puguin concertar operacions de crèdit a curt termini amb entitats financeres. Així mateix, per a supòsits de superàvit, es pot rendibilitzar l'excedent amb operacions d'inversió en condicions de liquiditat i seguretat.

112. Es poden impugnar els pressupostos?

Art. 169-171 LHL

El pressupost s'ha d'aprovar definitivament abans del 31 de desembre de l'exercici anterior al qual s'ha d'aplicar. Després s'ha de procedir a la publicació al butlletí oficial de la província.

Contra aquesta aprovació definitiva del pressupost podrà interposar-se directament un recurs contenciós-administratiu.

113. Com s'estructuren els pressupostos?

Art. 167 LHL

L'estructura bàsica dels estats d'ingressos i despeses ve determinada pel Ministeri d'Hisenda mitjançant una ordre, atenent a la naturalesa econòmica d'in-

gressos i despeses (classificació econòmica) i a les finalitats i els objectius de les despeses (classificació funcional). A aquestes classificacions s'hi pot afegir l'orgànica, per la qual s'organitza el pressupost segons com ho estigui la corporació local.

114. Quins són els ingressos?

L'estat d'ingressos reflecteix les estimacions de recursos econòmics de què ha de disposar la corporació. Els ingressos procediran de:

1. Impostos directes.
2. Impostos indirectes.
3. Taxes i altres ingressos.
4. Transferències corrents i ingressos patrimonials.
5. Operacions de capital.

115. Quines són les despeses?

Art. 167 LHL

Les despeses es poden agrupar en dos grans grups. El primer seria el de despeses corrents, que s'identifiquen amb les necessàries per cobrir els costos de funcionament de la corporació. Les segones serien les d'inversió, que impliquen les realitzades per millorar el nivell de prestacions que porta a terme la corporació.

116. Què significa i com es configura l'estructura orgànica del pressupost?

Art. 167.2 LHL

Els pressupostos han de reflectir de manera organitzada les previsions de despesa que inclouen. Per això es poden seguir diferents criteris, com la classificació orgànica, l'econòmica o la funcional. La llei estableix que la primera és opcional per les corporacions. Seguint-la, el pressupost s'ha d'organitzar d'acord amb l'estructura organitzativa de la corporació. S'hauran de reflectir els diferents crèdits depenent del centre, seccions, departaments, negociats, etc., que composen l'ens municipal. Proporciona informació sobre el

nivell d'assignació de recursos a les diferents unitats que la componen.

117. Què significa la classificació funcional del pressupost?

Art. 167.3 LHL

No té el caràcter d'opcional. L'ens local l'haurà d'incloure i suposa agrupar els crèdits pressupostaris d'acord amb la seva finalitat i els seus objectius. Informa sobre el nivell d'assignació de recursos als diferents objectius que l'ens local pretén assolir.

118. Què significa la classificació econòmica del pressupost?

Art. 167.3 LHL

No té el caràcter d'opcional. Els ens han de classificar els crèdits d'acord amb la seva naturalesa econòmica, separant el grup de despeses corrents del grup de despeses de capital o inversió. Informa sobre la naturalesa de la despesa que realitza l'ens municipal.

119. Com es configura la classificació funcional?

Art. 167.3 LHL

La classificació funcional implica estructurar les despeses en tres nivells: el grup de funció, la funció i la subfunció. Aquesta classificació es pot ampliar en un o dos nivells més, relatius al programa i al subprograma. Proporciona informació sobre els fins que es pretenen aconseguir amb les despeses programades.

120. Què vol dir "grup de funció"?

El grup de funció és la unitat de classificació utilitzada per presentar el pressupost d'acord amb les finalitats que ha de cobrir. Aquest grup es pot dividir en funcions i subfuncions, que al seu torn podran ser més detallades mitjançant els programes i subprogrames. Per exemple:

Grup de funció: 2.

Protecció civil i seguretat ciutadana

Funcions: 2.1. Seguretat i protecció civil

Subfuncions: 2.1.1. Seguretat

2.1.2. Protecció civil

121. Com s'estructura la classificació econòmica?

Art. 167.3 LHL

La classificació econòmica depèn de la naturalesa de la despesa. Dos grans grups en són les despeses corrents i les despeses per inversió. Els primers es concreten en despeses de funcionament dels serveis, els d'interessos i les transferències corrents. Els segons impliquen els d'inversions reals, les transferències de capital i les variacions d'actius i passius financers.

122. Què són els capítols? Què signifiquen?

El capítol és la unitat bàsica per a la realització d'una classificació d'acord amb la naturalesa econòmica de la despesa. Es poden diferenciar fins a vuit capítols:

a) Grup de despeses corrents:

CAPÍTOL 1 <DESPESES DE PERSONAL>: a aquest capítol s'hi han d'imputar totes les despeses relatives al personal de les entitats locals i dels seus organismes autònoms.

CAPÍTOL 2 <DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS>: a aquest capítol s'hi ha d'imputar totes les despeses en béns i serveis necessaris per a l'exercici habitual de les activitats de l'ens local i els organismes autònoms que no produeixin un increment de capital o de patrimoni (vegeu béns fungibles, reparacions, etc.).

CAPÍTOL 3 <DESPESES FINANCERES>: a aquest capítol s'hi han d'imputar els interessos i altres despeses derivades de tot tipus d'operacions concretes per l'entitat i els organismes autònoms. S'hi han d'incloure les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació.

CAPÍTOL 4 <TRANSFERÈNCIES CORRENTS>: en aquest capítol s'hi imputen els crèdits per

aportacions per l'entitat local o dels seus organismes autònoms, sense contrapartida directa dels perceptors i destinats a finançar operacions corrents.

b) Grup de despeses de capital

CAPÍTOL 6 <INVERSIONS REALS>: a aquest capítol s'hi han d'imputar les despeses a realitzar directament per les entitats locals o els organismes autònoms destinats a la creació d'infraestructures i a la creació o adquisició de béns de naturalesa inventariable necessaris per al funcionament dels serveis i aquelles despeses de caire amortitzable.

CAPÍTOL 7 <TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL>: a aquest capítol s'hi han d'imputar els crèdits per aportacions per l'entitat local o els seus organismes autònoms, sense contrapartida pel perceptor i amb destí finançar operacions de capital.

CAPÍTOL 8 <ACTIUS FINANCERS>: en aquest capítol s'hi recull la despesa que realitzen les entitats locals i els organismes autònoms en l'adquisició d'actius financers independentment de la via d'instrumentació i el venciment (vegeu adquisició de deutes del sector públic, bestretes als pagaments del personal, etc.).

CAPÍTOL 9 <PASSIUS FINANCERS>: a aquest capítol s'hi han d'imputar les despeses de l'entitat local i els seus organismes autònoms destinades a l'amortització dels diners rebuts de tercers en concepte de préstec.

123. Què són els articles i els conceptes?

Aquests dos conceptes s'identifiquen com les unitats de classificació d'acord amb la naturalesa econòmica de la despesa. Concreten els capítols i generen una estructura que va de més genèric a més concret a través del capítol, l'article i el concepte, que es concreta en el subconcepte i la partida. Un exemple n'és:

Capítol 2: Despeses en béns corrents i serveis

Article 22: Material, subministres i altres

Concepte 220: material d'oficina

Subconcepte 00: material no inventariable

Subconcepte 01: premsa, revistes, llibres i altres publicacions

Subconcepte 02: material informàtic no inventariable

124. Com es configura la partida pressupostària?

Art. 167.4 LHL

La partida pressupostària es configura com l'expressió xifrada que constitueix el crèdit pressupostari. Aquest concepte esdevé clau, ja que implica l'aplicació d'un principi d'especialitat, és a dir, representa el límit màxim de despesa, l'objectiu que s'ha de cobrir i el fet de ser els recursos a utilitzar en el termini d'un any natural.

125. Com es modifica el pressupost?

El pressupost general es converteix en un aspecte clau de l'activitat financera de l'ens municipal. S'hi estableixen les actuacions de caire financer que s'han de realitzar durant l'exercici. Malgrat això, aquesta rigidesa s'ha de flexibilitzar, atès que durant l'exercici pressupostari poden sorgir necessitats no previstes. Per poder adaptar l'execució de la norma als possibles canvis econòmics, l'LHL regula una sèrie de mecanismes per modificar el pressupost inicialment aprovat. En qualsevol cas, les modificacions han de respectar sempre el principi d'estabilitat.

Algunes modificacions depenen de l'existència de recursos addicionals (generació de crèdits, crèdits ampliables o incorporació de crèdits), però d'altres només comporten una redistribució de les quantitats pressupostades (transferències de crèdit) o obeeixen a l'existència de despeses que no es poden retardar (crèdits extraordinaris i suplementes de crèdit).

126. Qui pot modificar el pressupost?

La modificació del pressupost l'han de fer els subjectes que estableix, per a cada supòsit de modificació, la normativa sobre pressupostos locals. Així, per exemple, per a l'ampliació de la despesa mitjançant els crèdits extraordinaris i els suplementes de crèdit es necessita la proposta del president, l'informe de la Intervenció i l'aprovació del ple.

127. Què són les generacions de crèdit?

Art. 181 LHL

Aquest concepte respon a la idea de fer servir ingressos extraordinaris durant l'any en què s'està executant el pressupost i habilitar així nous conceptes de crèdit. Disposa la llei que poden generar nous crèdits els ingressos no tributaris següents:

- a) Aportacions o compromisos fermes d'aportació de persones físiques o jurídiques per finançar, juntament amb l'entitat local, despeses que estan compreses entre els seus fins o objectius.
- b) Transmissió de béns de l'entitat local o dels seus organismes autònoms.
- c) Prestació de serveis.
- d) Reemborsament de préstecs.
- e) Reintegrament de pagaments indeguts amb càrrec al pressupost corrent.

128. Què són els crèdits ampliables?

Art. 178 LHL

És la modificació que implica un augment de crèdit pressupostari a qualsevol de les partides considerades ampliables. Aquestes partides s'enumeren expressament i taxativament a les bases d'execució del pressupost. L'ampliació exigeix el previ compliment dels requisits exigits a la normativa i depèn de l'efectivitat dels recursos afectats no procedents d'operacions de crèdit.

Només es poden declarar ampliables aquells crèdits que tinguin recursos afectats. Als expedients d'ampliació de crèdit, la tramitació dels quals s'ha de

regular a les bases d'execució del pressupost, hauran d'especificar-se els medis o recursos per afrontar la major despesa. S'ha d'acreditar amb el reconeixement de més drets dels previstos en el pressupost d'ingressos que es trobin afectats al crèdit que es vol ampliar.

129. Què són les incorporacions de crèdit?

Art. 182 LHL

Al crèdit que s'està aprovant es poden incorporar una sèrie de partides que augmenten les possibilitats de despesa. Aquestes són:

- f) Crèdits extraordinaris i suplementos de crèdit que hagin estat concedits o autoritzats l'últim trimestre de l'any.
- g) Crèdits que cobreixen compromisos de despesa d'exercicis anteriors.
- h) Crèdits que provenen d'operacions de capital.
- i) Els crèdits autoritzats en funció de l'efectiva recaptació de drets afectats.

130. Què són les transferències de crèdit?

Art. 180 LHL

És la modificació del pressupost de despeses per la qual, sense canviar la quantia total de despesa, s'imputa l'import total o parcial d'un crèdit a altres partides pressupostàries. Aquest mecanisme implica una excepció al principi d'especialitat qualitativa i, per aquest motiu, s'hi preveuen una sèrie de límits generals:

- No afectaran els crèdits ampliables ni els extraordinaris concedits durant l'exercici.
- No podran minorar-se crèdits incrementats amb suplementos o altres transferències –excepte que siguin crèdits de personal– ni els crèdits incorporats com a conseqüència de romanents no compromesos d'exercicis tancats.
- No poden incrementar crèdits que hagin estat minorats per efecte d'altres transferències, excepte si es tracta de crèdits de personal.

131. Què són els suplementes de crèdit?

Art. 177 LHL

Els suplementes de crèdit són aquelles modificacions del pressupost de despeses que impliquen incrementar la partida pressupostària existent. El motiu és que es dona un supòsit en què la previsió és insuficient i la realització de despesa no es pot demorar a l'any següent. El president proposa aquest suplement, la Intervenció ha d'informar i el suplement s'ha de sotmetre a l'aprovació del ple de la corporació seguint els mateixos tràmits i requisits que per als pressupostos generals.

132. Què són els crèdits extraordinaris?

Art. 177 LHL

Són modificacions del pressupost de despeses per les quals es necessita un crèdit no previst per a la realització d'una despesa específica i determinada que no pot demorar-se fins a l'exercici següent.

133. Com es cobreixen els suplementes de crèdit i els crèdits extraordinaris?

Art. 177.4 LHL

La proposta de realitzar aquests tipus de modificacions requereix que s'especifiqui la partida concreta que s'ha d'incrementar o s'ha de crear i el recurs amb què s'ha de finançar. La llei disposa que els ingressos sortiran de:

- a) Romanent líquid de tresoreria.
- b) Nous o majors ingressos recaptats sobre els totals previstos en el pressupost corrent.
- c) Anul·lacions o baixes de crèdits de despeses previstes en altres partides no compromeses.
- d) Excepcionalment, per despeses corrents, amb concertació d'operacions de crèdit.

134. Què són les partides de vinculació?

Art. 172.2 LHL

Dins de les bases d'execució dels pressupostos ha d'estar especificat el grau de vinculació jurídica. Es

tracta de l'aplicació pràctica del principi d'especialitat qualitativa. Els crèdits estan vinculats a satisfer l'objectiu pel qual s'aproven. Però de l'estructura dels pressupostos se'n deriva que es van concretant de més genèric a més específic. Si el principi fos estricte, no es podrien realitzar els canvis que els mecanismes previstos a la llei permeten, com, per exemple, les transferències de crèdit.

La normativa sobre pressupostos locals disposa que el nivell de vinculació està estipulat per la legislació pressupostària de l'Estat i s'ha de recollir a les bases d'execució. S'ha facultat les entitats locals per establir la vinculació als nivells de desenvolupament funcional i econòmic que considerin necessari. El límit respecte al primer és el grup de funció i, respecte al segon, el capítol. Pel que fa a la classificació orgànica, l'entitat local pot establir el nivell que consideri oportú d'acord amb la seva organització interna.

135. Què són els crèdits plurianuals?

Art. 174 LHL

Es tracta de despeses amb efectes econòmics en exercicis posteriors a aquell en què han estat autoritzats i compromesos. L'autorització o realització de la despesa se subordina al crèdit que per a cada exercici autoritzin els pressupostos respectius. Han d'estar relacionats amb partides especificades a la llei, com poden ser les inversions i transferències de capital, els arrendaments de béns mobles, les càrregues financeres dels deutes de l'entitat local i els organismes autònoms, etc.

136. Com es fa la gestió de la despesa?

Art. 184 LHL

La gestió de la despesa es refereix al procediment administratiu que es desenvolupa per aplicar de manera efectiva la previsió de despesa que s'hagi realitzat al pressupost. Aquesta tasca es realitza en diferents fases:

- a) Autorització de despesa: és l'acte pel qual s'autoritza la utilització d'un crèdit determinat a

una despesa concreta reservant part o tot el crèdit.

- b) Disposició o compromís de despesa: és l'acte pel qual, una vegada realitzats els tràmits legals oportuns, s'acorda disposar d'una quantia concreta del crèdit. Suposa el compromís de l'ens local amb els tercers sobre la realització de la despesa.
- c) Reconeixement o liquidació de l'obligació: és l'acte pel qual es reconeix l'existència d'una obligació de despesa després que s'ha autoritzat i disposat.
- d) Ordenació de despesa: és l'acte pel qual l'òrgan encarregat de realitzar els pagaments dins de l'ens local gira a la tresoreria l'ordre de fer el pagament. Aquesta ordre haurà d'ajustar-se al pla de disposició de fons de la tresoreria. Prèviament a l'expedició de l'ordre de pagament cal fer una comprovació que s'ha realitzat la prestació pel tercer creditor conforme als acords realitzats.

137. Què són els pagaments a justificar?

Art. 190 LHL

Es tracta de pagaments que es poden realitzar però dels quals no s'ha pogut acompanyar, al moment de la seva ordenació, els documents necessaris. A les bases d'execució del pressupost s'haurà d'establir les normes que regulen l'expedició d'ordres de pagament a justificar. En un termini de tres mesos s'hauran d'aportar els documents necessaris i en cap cas es poden expedir per aquelles que encara tenen fons pendents de justificació.

138. Què és el romanent de tresoreria?

Art. 191 LHL

El principi de temporalitat implica que s'ha de tancar el pressupost el 31 de desembre. A càrrec de la tresoreria local hi han de quedar els ingressos i els pagaments pendents. Les obligacions reconegudes i liquidades però no satisfetes, els drets pendents de

cobrament i els fons líquids configuraran el romanent de tresoreria de la corporació local.

139. Què es pot fer amb el romanent de tresoreria?

El romanent de tresoreria pot ser utilitzat per finançar modificacions de crèdits pressupostaris.

140. Què succeeix si el pressupost es liquida amb un romanent de tresoreria negatiu?

Art. 193 LHL

Pot donar-se el cas que en la liquidació del pressupost que s'ha executat els drets liquidats pendents de cobrar siguin inferiors a les obligacions reconegudes o concretes durant un període pressupostari pendents de pagar. En aquest cas la tresoreria no pot fer front a les ordres de pagament i es dóna un romanent de tresoreria negatiu.

Aquest fet obliga a la corporació local a que al següent pressupost es faci una reducció de despesa per una quantitat igual a la del dèficit produït. També es pot fer servir el recurs del crèdit públic, amb les limitacions que la llei imposa, o aprovar el següent pressupost amb un superàvit inicial igual al dèficit produït.

141. Què vol dir “romanent afectat”?

El romanent afectat de tresoreria s'identifica amb aquells fons del romanent que es vinculen per cobrir una despesa.

142. Què és la Comissió de Comptes?

Art. 116 LBRL

Es pot identificar amb un òrgan col·legiat de caràcter no permanent i amb funcions específiques de dictamen sobre els comptes anuals de la corporació, que s'han de sotmetre una vegada a l'any a la seva consideració. Està constituïda per membres dels diferents grups polítics que integren la corporació.

143. Què és el compte general? Quin objectiu té?*Art. 208-212 LHL*

El compte general posa de manifest al final de l'exercici la gestió realitzada en relació amb els cabals públics. Per elaborar-lo s'adopten les perspectives econòmica, financera, patrimonial i pressupostària. Es fa en relació amb els diferents ens que integren l'entitat local i es compon de:

- a) El compte de la mateixa entitat.
- b) Els comptes dels organismes autònoms.
- c) Els comptes de les societats empresarials de capital local.

Recull la situació economicofinancera i patrimonial, els resultats econòmics i patrimonials i l'execució i liquidació dels respectius pressupostos. La seva estructura respon a normes establertes pel Ministeri d'Hisenda i el Pla general de comptabilitat o el Pla de comptes local simplificat. L'objecte d'aquesta documentació és oferir una visió única i global de l'estat economicofinancer que pot tenir l'entitat local.

L'ha de formar la Intervenció, el president i la resta d'òrgans que gestionen cabals públics han de presentar els estats de comptes abans del 15 de maig de l'exercici següent a aquell del qual s'està fent el compte. Aquest document s'haurà de sotmetre a la Comissió de Comptes, que ha de preparar un informe.

El compte i l'informe aprovats se sotmeten al ple perquè es pugui aprovar abans de l'1 d'octubre. Finalment, l'entitat local ha de rendir comptes al Tribunal de Comptes i a la Sindicatura de Comptes per fer efectiva la fiscalització externa.

144. Com es garanteix el dret de consulta de la informació dels regidors?*Art. 212.2 i 4 LHL*

La Comissió de Comptes està formada pels representants dels diferents partits polítics integrants de la corporació. L'informe que elabora, amb el compte general, és sotmès a l'aprovació del ple.

145. Com es garanteix el dret de consulta dels ciutadans?

Art. 212.3 LHL

El compte general i l'informe de la Comissió ha de quedar exposat al públic per un termini de 15 dies, durant els quals i vuit més els interessats podran presentar reclamacions i observacions. La Comissió ha d'examinar-les i practicar totes les comprovacions necessàries per, després, emetre un informe.

146. Què és un *leasing*?

És un contracte de lloguer de béns pel qual l'arrendador (societat de *leasing*) adquireix un bé per llogar-ne l'ús, durant un temps establert al contracte que acostuma a coincidir amb la vida útil del bé. L'arrendatari, a canvi, està obligat a pagar una quantitat periòdica (constant o variable, i suficient per cobrir el cost d'adquisició del bé i cobrir despeses).

Una vegada finalitzat el contracte, l'arrendatari té tres opcions.

- *Comprar el bé pel valor residual* (diferència entre el preu d'adquisició inicial que va tenir l'arrendador més les despeses, els interessos i les quantitats abonades per l'arrendatari).
- *No exercir l'opció de compra i tornar el bé.*
- *Prorrogar el contracte d'arrendament*, amb el pagament de quantitats menors.

147. Què és un *renting*?

Modalitat d'arrendament de béns mobles, a mitjà o llarg termini, per la qual l'arrendatari es compromet al pagament d'una renda fixa mensual, durant un termini determinat. L'arrendador es compromet a cedir l'ús del bé i a prestar una sèrie de serveis que inclouen el manteniment o servei tècnic, la seva cobertura d'assegurança, etc. Un exemple habitual de *renting* és el realitzat amb vehicles, pel qual la companyia arrendadora es fa càrrec de l'assegurança i les revisions periòdiques i el manteniment.

148. Què és un *factoring*?

És un producte financer que les entitats financeres ofereixen al públic. Suposa dos serveis: administració de cobraments i finançament. A través d'aquesta operació, la corporació local contracta amb una entitat financera la gestió dels seus cobraments i una bestreta a canvi d'un interès.

149. Què és un aval?

És un compromís solidari de pagament d'una obligació a favor del creditor o beneficiari, atorgada per un tercer pel cas de no complir l'obligat principal amb el pagament d'un títol de crèdit. L'aval implica la voluntat d'una tercera persona que es relaciona amb el títol de manera unilateral. La figura de l'aval només s'aplica respecte als títols de crèdit, tot i que en sentit col·loquial s'entén també com qualsevol cas en què un tercer garanteix les obligacions d'un altre.

Normalment, qui vol rebre un préstec necessita algú que l'avalí si subscriu algun títol de crèdit. És a dir, necessita demostrar al banc o a l'entitat que li presta els diners que, en cas que no pugui retornar el préstec en els pagaments acordats, aquesta entitat podrà requerir el pagament i encara rematar els béns tant de l'avalat com de l'avalador per cobrir la resta del préstec que no hagi estat retornat.

150. Què és una fiança?

És un instrument de garantia de caire personal. Un subjecte es compromet a garantir el compliment de l'obligació que adquireix un altre. En cas d'insolvència provada d'aquest, el creditor pot reclamar la satisfacció del seu dret.